

veto

nummer 12
8 december 1997

Jaargang 24 - 1997-1998

algifte : Leuven X
(weekblad - verschijnt niet van juni tot augustus)

**Ekonomika's
smartlappen-
festival**

p. 4

**20 jaar DUO
10 jaar
Onderwijsraad**

p. 6

**Dirk Roofthoof
liegt de waarheid**

p. 7

Politie negeert bestaande overlegstructuren

De Post laat meer dan 200 fietsen aan station opruimen

Io'n honderdtal studenten die het laatste weekend van november hun fiets aan het station achterlieten om naar huis te sporen, werden bij hun aankomst in Leuven gekonfronteerd met de nare gevolgen van een grootscheepse opruimactie. Op vraag van De Post verwijderde de Leuvense politie op maandag 1 december 226 fout gestalde fietsen, die de toegang tot het plaatselijke postkantoor belemmerden. Het is niet helemaal duidelijk of het hier om een eenmalige actie gaat dan wel of die herhaald wordt. In dat laatste geval zou het van een 'inventieve' manier getuigen om het structurele tekort aan fietsstallingen aan het station op te vangen.

Het station van Leuven kampt met een ernstig tekort aan fietsstallingen. De heraanleg van de stationsomgeving zou dat moeten wegwerken. De werken aan het station starten normaliter op 1 maart 1998. Wat de wegeninfrastructuur betreft, zouden de werken beëindigd moeten zijn voor het bouwverlof in 2000. Toch zal men half januari al beginnen met de afbraak van de overdekte fietsstalling. Op het 'Fietsoverleg KU Leuven - Stad Leuven', waarop eveneens de studenten vertegenwoordigd zijn, werd afgesproken dat er tijdens de hele duur van de werken gestreefd zal worden naar een stallingscapaciteit van 3000 fietsen. Verder werd er nog gepleit voor een betere communicatie met de studenten en een 'aangepast politiebeleid'. Nog geen maand na deze nieuwe afspraken werden ze al eenzijdig genegeerd door de Leuvense politie.

Wtrak

Zowel bij de bevoegde diensten aan de universiteit als bij de studenten werd er verantwoordig gereageerd op de 'opruimactie'. Beiden moesten het nieuws vernemen via de regionale televisie. Zelfs bij de Fietsendienst van de stad was men blijkbaar niet volledig op de hoogte gebracht van de actie. De politie daarentegen is van mening dat de actie voldoende aangekondigd werd. "Het gaat om een eenmalige actie, naar aanleiding van een concrete klacht. Het postkantoor was niet meer fatsoenlijk bereikbaar. Bovendien zijn er bij de 226 opgehaalde fietsen een honderdtal wrakken", aldus commissaris Leenders.

Terwijl men studenten steeds meer aanmoedigt om een degelijk slot aan te schaffen, ging men er tijdens de actie 'waar nodig' met de grote schaar door. Op de vraag of de maatregel niet een beetje te drastisch is, liet men bij De Post weten dat het om 'niet-reglementair gestalde fietsen'

Warm of koud? — In de Japanse stad Kyoto wordt deze dagen een topconferentie afgehandeld waarop vertegenwoordigers van honderdveertig landen zich buigen over de opwarming van de aarde als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen. De kans wordt vrij klein geacht dat er ook een eerbaar compromis uit de bus komt. Nochtans dringen ingrijpende maatregelen zich op, zo blijkt uit de gesprekken die Veto had met Leuvense specialisten ter zake. Voor een stand van zaken kan je terecht op de middelpuntpagina's 8 en 9.

(foto Jimmy Debruyne)

ging. "Als er effectief een gebrek aan fietsstallingen is, dan moet men maar elders zijn fiets stallen. Er is hier geen doorkomen meer aan. We hebben dan ook afgesproken dat de politie de fietsen wekelijks zal opruimen. De maatregel is duidelijk aangegeven", deelde postbediende Van Dongen ons mee. "De zoektocht naar enige vorm van signalisatie is niet makkelijk, maar ze is wel degelijk present."

Briefje

De informatiedoorstroming naar de studenten is duidelijk niet goed georganiseerd. Studenten weten vaak niet waar zij terecht kunnen om hun fiets te recupereren, en evenmin of ze al dan niet een boete zullen moeten betalen. De houding van de betrokken politiediensten bevordert op die manier het fietsdiefstal-verschijnsel. Dit

blijkt ook uit de situatie op het Philips-terrein. Volgens de aanwezige agent wordt daar slechts 7 procent van de fietsen terug opgehaald door hun eigenaar. Verder stelde hij nog dat indien ze meer geld en mensen zouden hebben, er meer gelijkaardige acties zouden kunnen gevoerd worden. De vraag rijst of er niet beter meer geïnvesteerd wordt in degelijke fietsstallingen en meer gezorgd wordt voor een korrekere informatiedoorstroming. Want veel studenten weten niet dat hun fiets in het Philips-gebouw ligt te roesten. En studenten die hun fiets gaan ophalen, worden soms geïntimideerd met 'briefjes en pv's die zullen worden opgestuurd'. Hoofdkommissaris H. Michiels garandeerde ons niettemin dat er geen boetes worden uitgeschreven bij dergelijke 'opruimacties'.

Bij Sociale Raad toont men begrip voor het standpunt van De Post, maar hoopt

men toch op meer structurele maatregelen, zodanig dat de fietser niet voor de zoveelste keer het slachtoffer wordt van het gebrek aan een degelijke infrastructuur. Er is nood aan een betere signalisatie. Vooral het feit dat de politie eenzijdig beslist om de overlegstructuren te negeren zit hen dwars. Bovendien is het opzet en de duur van de actie hen onduidelijk. Waarschijnlijk wordt het nog even wachten om te zien wat men bij de politie verstaat onder de term 'eenmalige actie'.

Thierry Laenen

Studenten die hun fiets kwijtspelden kunnen steeds een kijkje gaan nemen in de Philips-site aan de Parkpoort (open 8h-12h en 13h-17h, do tot 20h). Als je mee wil werken aan een ander fietsbeleid in Leuven kun je met je klachten (pv's), opmerkingen of voorstellen steeds terecht bij Sociale Raad (ma-vrij van 14h-18h), in de 's Meiersstraat 5 of op het nummer 016/22.95.41.

GROEPT

LERAARS MET VISIE

PEDAGOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Tiensevest 60 • 3000 Leuven • Telefoon 016/30 10 30 • Fax 016/30 10 40 • E-mail groept@groept.be

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moeten vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of via e-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejahr en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 2400 tekens (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Verantwoordelijkheid

Cedic Ryngaert van het themahuis 'Kansarmoede' zegt in Veto 11 dat op het vlak van armoedebestrijding ook de grote bedrijven hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Met alle respect voor het sociaal engagement van Ryngaert, maar zulke uitspraak getuigt van een grote naïviteit. Beseft Ryngaert dan niet dat het de bedrijven er in de eerste plaats om te doen is zoveel mogelijk winst te maken, en dat daarbij andere zaken zoals tewerkstelling, milieuzorg en armoedebestrijding van geen tel zijn? En om zoveel mogelijk winst te maken is het, vooral in deze tijden van

bikkelharde concurrentie, juist nodig om mensen te doen afvloeien, waardoor een deel van hen in de armoede terecht komt.

In tegenstelling tot wat Ryngaert denkt, nemen bedrijfsleiders en managers van grote privébedrijven wel hun verantwoordelijkheid op; echter niet op de manier die Ryngaert zou willen maar wel op de wijze die volledig overeenstemt met onze vrije markt. Een manager wordt door

de aandeelhouders aan het hoofd van een bedrijf geplaatst om te zorgen dat dat bedrijf zo winstgevend mogelijk is. En als die manager zorgt dat zijn bedrijf meer winst kan maken door afvloeiingen, waardoor werknemers in de armoede terecht kunnen komen, dan heeft hij dus wel zijn verantwoordelijkheid genomen tegenover de aandeelhouders die hem hebben aangesteld. Wanneer Schweizer door de Renault-aandeelhouders wordt aangesteld om Renault opnieuw winst te laten maken en hij dit bereikt door onder meer Renault Vilvoorde te sluiten, heeft die man alleen maar zijn verantwoordelijkheid opgenomen. De zogezegde 'sociale functie' of 'sociale verantwoordelijkheid' van bedrijven is pure larie, bedoeld om mensen zand in de ogen te strooien, waar alleen naïevelingen in geloven.

Als de gewone mensen hier dan na de Tweede Wereldoorlog al een hogere levensstandaard en sociale zekerheid verworven hebben, is dat vooral te danken aan tientallen jaren harde arbeiderstijd en — vooral na de wereldoorlogen — uit schrik voor het communisme; en dan was het kapitaal

alleen nog maar bereid om ons dat te geven zolang dat de winsten niet te erg zou aantasten, wat onder meer mogelijk was door de superuitbusting en plundering van de derde wereld. Dat men tegenwoordig alleen nog winst kan maken door de afbraak van de sociale zekerheid, verworvenheden en onze levensstandaard, kan onze grote bedrijven geen barst schelen.

Al die brave en goede zielen als Ryngaert en vele anderen die met dergelijke sociale projecten bezig zijn zouden dringend eens hun illusies over de vrije markt en het bedrijfsleven van zich af moeten schudden. Pas wanneer alle sociale bewegingen en arbeiderstijd gebundeld worden tot een duidelijke en antikapitalistische kracht die uiteindelijk de oorzaken van de steeds toenemende armoede en ongelijkheid, namelijk het kapitalisme, omverwerpt, kan men echt de armoede wereldwijd gaan uitbannen. Ondeggussen zou ik Ryngaert ook aanraden om zo vlug mogelijk de werken van ene Karl Marx te lezen, die momenteel meer dan ooit aktuëel zijn.

Roger Liekens

Het Belgische vluchtelingenbeleid aan de kaak gesteld

Al 14 jaar verblijft de familie Abushima legaal in ons land. Twee maand terug, op 7 oktober ontving de familie — van wie de oudste zoon eerste kan gesekunde studeert aan de KU Leuven — het bevel het land te verlaten. Aan de basis hiervan lag een administratieve fout: bij het ministerie van Binnenlandse Zaken dacht men dat de verblijfsvergunning van de familie niet in orde was. Bijgevolg werd een uitwijzingsbevel gegeven. Plots, na veertien jaar.

Vorige week woensdag moest een gelukkige dag worden voor Lahsen en zijn broed Khadghis. Die dag zouden ze in het huwelijk treden in St-Gillis. Die eindigde echter in een nachtmerrie. Toen de Marokkaanse man bij het stadhuis aankwam, pakten twee agenten van de vreemdelingendienst hem op om hem het land uit te zetten. Ze hadden de wacht opgetrokken aan het stadhuis en hadden zich uitgegeven voor chauffeurs van de schepen die het huwelijk zo voltrekken.

In het gesloten centrum van Merskplas laat Minister Vande Lanotte op dit ogenblik een nieuwe veldeel bouwen. Daarin bevinden zich zeventendertig isoleerellen en op de binnenkoer zelfs een grote kooi. Voorzieningen worden aangebracht om hele families op te sluiten. In Merskplas worden geen misdadigers opgesloten, geen mensen die om wat dan ook veroordeeld zijn, maar vluchtelingen die wachten op uitwijzing.

Gaat het hier telkens om pijnlijke incidenten of om uitsluiters? Wij menen van niet.

Het huidige beleid van de regering inzake immigratie is over de ganse lijn repressief. Daarbij vormen de sluiting van de grenzen, de jacht op illegalen en de opsluiting van vluchtelingen een essentieel onderdeel van een strategie. Uitwijzen is een echte obsessie geworden. Zo verklaarde Vande Lanotte in de Kamer: "Het afgelopen jaar werden negenduizend mensen teruggestuurd. Het is onze bedoeling meer mensen uit te wijzen, dat wil zeggen twaalf tot vijftienduizend illegalen per jaar".

De huidige politiek tegenover vreemdelingen en vluchtelingen leidt tot fascisering van de staat en van de rechtspraak en is bijgevolg gevaarlijk voor de democratische rechten van de hele maatschappij. Mensen kunnen opgesloten worden zonder dat ze ook maar enig misdrijf gepleegd hebben. Door de laatste wetswijziging van Vande Lanotte kan dit tot een duur van acht maanden. Ter vergelijking: tijdens het apartheidregime in Zuid-Afrika liet de wet niet toe dat zwarten langer dan honderdtwintig dagen zonder gerechtelijke voorzending opgesloten werden.

Fundamentele vrijheden zoals de vrije keuze van woonplaats gelden niet meer voor kandidaat-vluchtelingen. Maar ook 'legale' migranten kunnen in zes Brusselse gemeenten geweigerd worden om zich in te schrijven. Ook het recht op huwelijk wordt met de voeten getreden. In verschillende rechtzaken is de Belgische staat veroordeeld voor het verhinderen van huwelijken met mensen zonder papieren. Nu gooit men het over een andere boeg: mensen worden zelfs na hun huwelijk uitgewezen. Dat ondervond Jean-Paul Bauwmans uit Wilsede. Twee jaar lang trachtte hij te huwen met zijn Ganese vrouw. Uiteindelijk kon het huwelijk plaatsvinden in oktober dit jaar. Maar een maand na hun huwelijk, op 20 november, ontving de vrouw het bevel het land te verlaten.

Voor vreemdelingen is er vanuit de burekatie in feite een parallelle rechtspraak opgezet, die beslist over de

meest fundamentele dingen uit het leven van een mens, zoals verblijf, opsluiting, werk. In deze rechtspraak kan door een administratieve beslissing een jarenlang verblijf plots ongedaan worden gemaakt. Ook de bewijslast wordt omgekeerd. Vluchtelingen dienen hun verhaal te kunnen stellen.

Het taalgebruik van de overheid over vluchtelingen en mensen zonder papieren is denigrerend en wekt racistische haat op. Zo verklaarde Tobback: "Die economische vluchtelingen zitten daar als meeuwen op een stoet, omdat ze daar gemakkelijk voedsel vinden dan wanneer ze moeten vissen in zee" (Humo, 5/12/91). Bovendien gebruiken ze de term 'illegal' voor iedere vreemdeling die door het beleid niet tot het land wordt toegelaten, of werd uitgewezen. Of ze tekken de associatie op met illegale praktijken, illegale drughandel, illegale hormonen-trafiek. Blijkbaar houden dan alle rechtsprijncipen op.

Solidariteit met deze mensen wordt gekriminaliseerd. Zo werd begin dit jaar de West-Vlaamse Ingrid Verschaeve in eerste instantie veroordeeld omdat zij samenwoonde met haar Indische vriend, die uitgeprocederd was. 'Hulp aan Illegalen' was de aanklacht. De praktijk van een dergelijk beleid roept onwillekeurig de herinnering op aan de jaren dertig. In nazi-Duitsland werden joden betiteld als luizen en als profiteers — het waren geen mensen meer. Democraten, syndicalisten en communisten die voor hen opkwamen en de fascistische ideologie bekampten, kregen de titel 'volksvreemden' en 'volksverraders' toegewezen. Het stemt tot nadenken dat in hetzelfde kamp in Merskplas, waar nu vluchtelingen als gevaarlijke criminelen kunnen opgesloten worden, de Belgische autoriteiten in 1938 joodse vluchtelingen op sloten. In mei 1940 arresteerden ze tien tot twaalfduizend joden en communisten over heel het land en zetten hen gevangen.

Al deze maatregelen worden verantwoord als onderdeel van een afschrikingsbeleid. Net zoals zij, die enige weken terug in Luxor een aanslag pleegden op toeristenbussen een afschrikingsbeleid voeren tegenover toeristen, zo aant het Europees afschrikingsbeleid er voor dat jaarlijks tweeduizend lijken opgevist worden in

de Middellandse Zee. Mensen die hun oversteek naar Europa waagden. Tegenover deze politiek van sluiting van grenzen willen wij een politiek van open grenzen die rekening houdt met de werkelijkheid van migratiestromen. Deze migratiestromen zijn het gevolg van objectieve oorzaken: de ongelijke ontwikkeling tussen het Noorden en het Zuiden, de plundering van de derde wereld, de schuldenlast en de uithongeringpolitiek door het IMF en de Wereldbank.

Migraties hebben altijd doorheen de geschiedenis bestaan. Dat was eind vorige eeuw ook zo toen honderduizenden mensen uit Vlaanderen uitweken naar Frankrijk, Wallonië en de Verenigde Staten. Migraties met wettelijke trachten te bannen leidt niet alleen tot onmenselijke praktijken maar getuigt ook van weinig realiteitzin. Bovendien, wie verlaert er graag zijn land, zijn familie, zijn vertrouwde omgeving, tenzij de noodzaak hem ertoe dwingt?

Op een totale wereldbevolking van 5,5 miljard mensen is één op honderd twintig mensen vluchteling. Wie zegt dat de vluchtelingen een ondraaglijke last zijn voor ons land dient te beseffen dat het Noorden slechts een zeer beperkt gedeelte van hen opvangt en de grote meerderheid van hen verblijft in andere derdewereldlanden. Malawi, met een gemiddeld jaarinkomen van tweehonderddertig dollar herbergt één vluchteling per 9,8 inwoners. België, met een jaarinkomen van 14.500 dollar per inwoner (of driënzestig keer meer) vangt één vluchteling op vier vierhonderdennveertig inwoners of eenenvierdertig keer minder.

Opkomen voor de heropening van de grenzen is opkomen voor de ontwikkeling van de solidariteit tussen de volkeren. Met de kerstaktie, waarbij Belgische families een vluchteling kunnen uitnodigen tijdens de feestdagen, wil 'Open Grenzen' die solidariteit en het wederzijds begrip bevorderen.

Namens Open Grenzen:
Vanderleyden Peter
Stefan Moreels
Ziyad Abushima

reacties zijn welkom op volgend adres: Open Grenzen Leuven, St Jansbergsesteenweg 101, bus 264, 3001 Heverlee, telefoon 075/82.08.78 (na kantooruren), e-mail: ziyad.abushima@student.kuleuven.ac.be

vrije tribune

De vrije tribune kan bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moet vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of e-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

De vrije tribune staat open voor iedere persoon of organisatie die met redelijke argumenten een standpunt verdedigt of een gefundeerde mening formuleert. Het standpunt kan vrij aangebracht worden. De Persoon of organisatie is volledig verantwoordelijk en aansprakelijk voor de inhoud en kan slechts één maal per jaar een vrije tribune krijgen. De vrije tribune wordt steeds ondertekend met naam, studiejaar en volledig adres, en is onder geen beding anoniem.

Eventuele reacties op een vrije tribune worden uitsluitend gegeven via lezersbrieven.

De vrije tribune wordt ofwel integraal ofwel niet gepubliceerd en is niet langer dan 7.000 tekens (spaties inbegrepen, wat overeenkomt met ± vier getikte bladzijden met dubbele interlinie). De redactie behoudt zich het recht voor de vrije tribune niet te plaatsen als aan de criteria van redelijke argumentatie, een standpunt en gefundeerd zijn niet strikt voldaan wordt.

Strengere contingenten zullen niet vollopen

Toelatingsexamens kunnen moeilijk de juiste studenten schiften. Ze zeggen niets over de motivatie noch over het aanpassingsvermogen van de student, twee variabelen die veel invloed hebben op de slaagkans. Naar de wetenschappelijke kennis wordt slechts in een momentopname gepeild. Dit alles zorgt ervoor dat bepaalde studenten onrechtmatig de toegang tot het universitaire onderwijs ontzegd wordt. Maar de afstelling van ingangsexamens op de medische markt is ook voor de onderwijsminister geen sinecure. Een blik op de sifers terzake toont dat hij moeilijkheden kan krijgen om de federaal opgelegde contingenten vol te krijgen. Vooral bij de tandartsen is het gevaar reëel. Komt er nog een dag dat er te weinig artsen het Vlaamse landschap zullen bevolken?

waren slechts 713 geneeskundestudenten ingeschreven; bij tandheelkunde zijn het er maar 72. Vorig jaar waren er dat respectievelijk nog 1182 en 122. Daarbij valt nog op te merken dat het vooral de kleine universiteiten die hun marktaandeel verloren zagen gaan. Vooral de VUB kreeg klappen: daar zitten slechts drie studenten tandheelkunde in de eerste kandidatuur.

Oranje

Van de 713 studenten die dit jaar de studies geneeskunde aanvatten, zullen er in het jaar 2004 slechts 420 toegang krijgen tot het beroep, zo bepaalt de contingentering die door de federale overheid is ingesteld. Als we de 139 Nederlanders die tot die 713 studenten behoren, even buiten beschouwing laten, wil dat zeggen dat 73 procent moet slagen om dat contingent vol te krijgen. In het jaar 2005 wordt dat contingent wel verder ingeperkt tot 390 en in 2006 tot 360. Maar die studenten zullen geen geamputeerd examen voorgelegd krijgen: het

wetenschappelijk deel zal daar nog een extra schifting uitvoeren. Dat wetenschappelijk deel werd in het begin van dit academiejaar voorgelegd aan de studenten die al door het gehalveerd ingangsexamen geraakt zijn. De resultaten waren bedroevend: nog geen vier procent slaagde (zie vorige Veto). Een aangepaste proef zal ongetwijfeld milder zijn, maar men mag aannemen dat ook dan nog veel studenten extra zullen afvallen. Dus de verdergaande contingentering zou eveneens groter kunnen zijn dan het aantal afstuderende studenten. Daarenboven bepaalt het contingent van 420/390/360 enkel hoeveel mensen in de artsensij terecht kunnen. Van de afstuderenden zullen bovendien die mensen afvallen die preventie of voorlichting, wetenschappelijk onderzoek of een engagement bij bijvoorbeeld Artsen zonder Grenzen verliezen.

Bij de tandartsen wordt het probleem nu al heel pertinent, zelfs zonder het wetenschappelijk gedeelte van de toelatingsexamens. In 2002 komen volgens de kon-

tingentering 84 nieuwe plaatsen voor tandartsen vrij. Met slechts 72 studenten tandheelkunde, zonder Nederlanders zelfs maar 58, blijft men daar dus ver onder. Misschien een pragmatische argumentatie om de wetenschapsprijs helemaal niet in te voeren.

De 'efficiëntie' van de toelatingsproef, zelfs de geamputeerde versie, is dus zelfs voor de onderwijsminister Van den Bossche te groot. Jan Adé, directeur-generaal van de afdeling Hogere Studies van het Vlaamse Onderwijsdepartement, wees wel op het voordeel van die 'efficiëntie': er moet zo geen numerus fixus komen dat bepaalt hoeveel scholieren geneeskunde of tandheelkunde mogen studeren. Dat klopt, het toelatingsexamen is, zelfs in zijn huidige gehalveerde vorm, een extra bittere pil om te slikken voor mensen die een universiteit als elibestation niet voorstaan.

In het Franstalig landsdeel wil onderwijsminister Anion in samenwerking met de rektoren een vrijblijvende test organiseren om op de zwakheden van de student te wijzen. Dit zou gebeuren bij studenten tijdens de eerste maanden van hun eerste kandidatuur. Zo zou een heroriëntering nog in de loop van de eerste kandidatuur mogelijk worden. Het Front des Étudiants Francophones (FEF) verzet zich: "Het risico bestaat dat zo'n test een echt toegangsexamen wordt". Ook in Leuven werkt men aan 'oriëntatieproeven' die met een zo groot mogelijke zekerheid de slaagkans van de studenten kunnen voorspellen. De vrees dat die uitgroeien tot algemene ingangsexamens mag ook hier niet ongegrond genoemd worden. Veel professoren lijken immers slechts over een betere studiebegeleiding voor eerstejaars te willen praten als de instroom beperkt wordt. Kringraad zelf is ook voor een betere oriëntering, maar definieert dat totaal anders. Oriëntering moet in het middelbaar onderwijs gebeuren. Het is geen voorafgaande schifting maar een kennismaking voor de scholier met het aanbod hoger onderwijs; hij zou via testen zijn begaafdheid en interessesvelden kunnen leren kennen.

Een onderzoek van socioloog Pickery toont aan dat de Leuvense studentenbevolking vooral uit de hogere klassen afkomstig is. Oorzaken aanduiden is moeilijk, maar het feit dat het al enkele jaren grondig fout zit met de studiebeurzen zal er wel niet vreemd aan zijn. Die beurzen dekken de reële kosten al lang niet meer, en de inkomensgrenzen die bepalen of je in aanmerking komt, liggen te hoog. Het is echter zeker niet de enige oorzaak. De CVP-jongeren, die via Vrije Tribunes in De Morgen het onderwijsdemokratiseringsdebat weer op de politieke agenda willen plaatsen, lijken dat over het hoofd te zien. Een meer integrale aanpak is vereist.

In een dergelijk klimaat getuigt het niet voeren van een demokratiseringsbeleid en daar bovenop het aan examens koppelen van de toegang tot de universiteit van bijzonder veel sinisme, dat vooral van een socialistisch onderwijsminister onbegrijpelijk overkomt.

Hans Declercq

Het principe van democratische toegang tot de universiteit stond lange tijd niet ter discussie. Links verdedigde dat iedereen de kans krijgt om de opleiding te volgen die hij zelf verkies, zonder dat hij daarbij gehinderd wordt door financiële, sociale of culturele drempels. Rechts onderkende de grote behoefte aan hooggeschoolde krachten om de economie draaiende te houden. Maar het jongste decennium kwam dat heilige principe onder druk.

In 1985 werd vanuit de Leuvense Dienst Universitair Onderwijs het idee gelanseerd om het ingangsexamen burgerlijk ingenieur te veralgemenen voor alle richtingen. In 1993 deed gewezen rektor Dillemans inspanningen om tot een gezamenlijk standpunt van de Vlaamse Universiteiten pro numerus clausus te komen. Rektor Oosterlinck volgde die lijn door twee jaar geleden nog voor een algemene oriëntatieproef te pleiten, en slaagde erin de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) het 'overaanbod artsen' te doen erkennen. Via een centraal ingangsexamen wilde men de dreiging van een vestigingswet ontlopen.

Er zijn tal van middelen om dat zogenaamde overaanbod artsen aan te pakken, zoals vervroegde pensionering, financiële stimuli voor groepspraktijken of ontmoediging van consumptiegeneeskunde. Maar het ingangsexamen voor de (tand)artsen is een feit geworden: de artsensyndikaten hebben hun slag thuis gehaald en de deur naar algemene toelatingsexamens is op een kier gezet. Daarenboven leeft er bij de studenten niet langer een sterke aversie tegen alles wat naar ingangsexamens ruikt: akties tegen studentenbeperking slagen er niet meer in duizenden betogers op de been te brengen. Het wordt in de eerste plaats de taak van de studentenvertegenwoordigers om nauwgezet toe te kijken of de demokratiseringsbeginselen niet (te veel) met de voeten getreden worden.

De ingangsprijs werd dit jaar nog voor de helft geamputeerd. Naast algemene inzichtsvragen zou ook een onderdeel 'kennis en inzicht in de wetenschappen' onderzocht worden. De studenten en de inrichtende machten van het middelbaar onderwijs dienden tegen dat deel van het examen klacht in bij het Arbitragehof. Want scholieren die nu aan de artsopleiding wilden beginnen kozen twee jaar terug niet noodzakelijk voor een opleiding die hen optimaal voorbereidde op dat wetenschappelijke deel, en waren op die manier onrechtmatig benadeeld. Eind mei volgde het Arbitragehof die kritiek in een arrest, zodat enkel algemene inzichtsvragen gesteld werden.

In juli en september namen 1421 scholieren deel aan de ingangsexamens. 966 van hen, of 68 procent, slaagden. Maar niet elke geslaagde schreef zich in: eind oktober

(foto Ivan Put)

Een Office Professional

voor 3.990,- ?

Als student kan je bij ons de beste Microsoft software aanschaffen aan zeer speciale voorwaarden. Voor meer info raadpleeg www.microsoft.com/belgium/nl/learn of kom even langs bij Comufax.

Windows NT werkstation 4.0

voor 2.490,- ?

Office 97 Professional of Office 4.21 voor Mac	NL/FR/UK	3.990,-
Windows95 Upgrade of Window NT-4.0	NL/FR/UK	2.490,-
Visual Basic Prof. 5.0 of Visual C++ Prof	FR/UK	3.990,-

COMPUTERS - PRINTERS - SCANNERS - SUPPLIES

COMPUFAX

Mechelsestraat 42 - LEUVEN

Comufax zoekt Internet freaks voor web publishing. Interesse ? Bel : (016) 82.30.72

"Dag Jimmy, tot zondag in Balen"

Originele week donderdagavond was een zesde van de studentenpopulatie naar de Brabant-hallen afgezakt voor een avond vertier. Hoewel de formule — zich amuseren door het uitjoelen van Vlaamse artiesten — al jaren oud is, slaat ze nog steeds enorm aan. Met andere woorden: het Smartlappenfestival van Ekonomika was weer een groot succes.

Bij het binnenkomen werd iedereen gefluisterd op eieren en tomaten. "Voeger kon er op het Smartlappenfestival al eens iets gegooid worden. Tegenwoordig laten de artiesten reeds in hun kontrakt opnemen dat, indien ook maar één object het podium bereikt, ze het onmiddellijk kunnen afbolen", vertelt Dries, preses van Ekonomika.

2 Fabiola mocht beginnen, een act met een onbestaand smartlappengehalte. Zangeres Zorah's 'I hate to love you' werd door het publiek beantwoord met het geluid van honderden sleutelbossen. "Gelukkig waren we op voorhand gewaarschuwd, maar ik had wel meer sleer verwacht", aldus Patrick, toetsenist van de groep. De beurt dan aan Jo Swingo en zijn Swingo's. "Ik ben zo bang van de zwarte Piet, zwarter dan de zwartste Piet" was een Get Ready-cover waarmee de groep het meeste bijval oogstte.

Eigenlijk bracht Luc Steeno de enige echte smartlappen van de avond. Het spel tussen artiesten en publiek bereikte zijn hoogtepunt tijdens het liedje 'Ga dan'. Een wenk die Luc Steeno volgens het publiek ernstig diende te nemen. Toch bleef de ar-

tiest lachen: "Na drie vorige optredens, weet je wel hoe je het publiek moet bespelen, maar het blijft toch steeds weer spannend. Je weet wel dat ze je 'zeepsmoel' noemen, maar dat is een deel van het gebeuren. Ze hebben zich zeker geamuseerd", zei Luc Steeno.

Uiteraard kwam iedereen voor Get Ready. Deze jonge Vlaamse adonissen waar half Vlaanderen gek van loopt, hadden vanavond wel pech dat de andere helft van Vlaanderen aanwezig was. De geaardheid van de groep, eerder dit jaar voorwerp van een brede maatschappelijke discussie, was zeker een inspiratiebron voor het publiek.

Een spandoek met 'Jimmy neem mij, diep zo diep' werd ontvouwd. De eerste rijen kon Get Ready bekoren. Die stonden dan ook vol met verbouwereerde tienermeisjes die niet begrepen waarom hun idolen door de rest van de zaal uitgejouwd werden. De jongens van Get Ready besloten hun act dan maar met de woorden "Wij hebben ze toch verdiend!"

Een interview met iemand van Get Ready bleek ook voor Raf en Staf, de reporters die via een groot scherm het publiek back-stage informatie verschaffen onmogelijk. Een audiëntie met de Paus is wellicht makkelijker te regelen. Hartverscheurend

waren vooral de tafereel toen Get Ready met de wagen wegreed. Terwijl de temperaturen tot diep onder de termometerhut gedaald waren, stonden alle tienerfans de groepsleden buiten uitgeleide te doen. "Ik kom uit West-Vlaanderen en moet morgen in de klas zitten, maar voor een kus van Jimmy doe ik alles", vertelde een fan. "Dag Jimmy, tot zondag in Balen", was de laatste kreet die het meisje de artiestenbus toeriep.

Het laatste optreden van Peter Koelewijn zorgde voor de meeste sfeer. Het is zijn verdienste dat de toeschouwers dit keer applaudeerden met hun gezicht naar het podium gericht. Toen hij iedereen nog eens van het dak schreeuwde, ging de zaal voor de allerlaatste keer door het plafond. Tot vroege in de ochtend dienden dan tientallen bussen de duizenden toeschouwers naar de stad terug te brengen.

Ludwig Deweghe

(foto Maarrich Tammermans)

Veto mocht er niet in

Op de jongste editie van Ekonomika's Smartlappenfestival werd het studenten-weekblad Veto door de organisatoren de toegang ontzegd. Het organiserende presidium baseerde zich daarvoor op een drieledige argumentatie. Ten eerste werd beweerd dat er geen gratis toegang kon verleend worden omdat we 'te laat om vrijkaarten verzochten — wat tegengesproken werd door journalisten die na ons nog toelating kregen. Vervolgens werd gesteld dat er geen plaats meer was voor Veto, hoewel gedurende de week die aan het festival voorafging tot driemaal toe een aanvraag werd ingediend voor perskaarten. Ten derde werd aangehaald dat "de stijl van Veto intussen al genoegzaam bekend is", dat "linkse schrijfsels best kunnen gemist worden" en dat "in het verleden ook al niet al te lovend over het evenement werd geschreven". Veto laat het aan het oordeel van haar lezers over of deze appreciatie van haar werk correct is. Wel betreuren wij dat we op deze manier in de onmogelijkheid werden gesteld om ons werk uit te voeren, met name verslag uitbrengen van een tegenstrijdig succesvolle studentenactiviteit van een Loko-kring, iets wat Veto tot haar basistaken rekent.

De redactie heeft geoordeeld dat haar lezerspubliek niet het slachtoffer mocht worden van deze handelswijze en heeft daarom besloten alsnog een verslag te publiceren van het Smartlappenfestival. Daartoe werd een beroep gedaan op de bereidwillige medewerking van de reportageploeg van Radio Estavoy, een sympathieke Leuvense vrije radio die haar eerste uitzending van dit jaar wel nog de eter moet insturen. Dat bleek evenwel geen probleem voor Ekonomika dat Radio Estavoy bedacht met vier gratis VIP-kaarten.

De Veto-redactie

Het volledige Smartlappenverslag van Radio Estavoy hoort u op woensdag 10 december tussen negen en elf op FM 102.9.

Tweedehandse verkoop van CD's loopt goed

Oude wijn in nieuwe zakken

Is je in een popgroepje speelt en niet meteen van wereldwijd succes mag proeven, is er alvast een troost: je plaatjes zullen ook minder snel in tweedehandzaken te vinden zijn. Het is immers erg genant als de eerste eigenaars van je werk massaal beslissen het van de hand te doen. Navraag bij Leuvense tweedehandswinkels leert dat hoe bekend een artiest of groep is, hoe groter de kans is dat je zijn werk tegen een zacht prijsje op de kop kan tikken.

Zo scheren Alanis Morissette, Bush, Pearl Jam, Smashing Pumpkins, Betty Goes Green en bovendien R.E.M. hoge toppen. Zij brengen hun CD's in grote oplage uit, zodat er natuurlijk ook meer exemplaren tweedehands worden aangeboden. Van klassieke muziek houden we blijkbaar allemaal. Dat is overigens Helmut Lotti niet ontgaan. Hij mag zich bij de klassieke muziek dan ook top of the bill noemen. Wat jazz betreft, is de verhouding ongelijk. Jazz verkoopt goed, maar wordt zelden teruggebracht naar tweedehandswinkels. Kopers van dit genre zijn veelal echte liefhebbers en verzamelaars, die hun kollektie niet van de hand doen.

Misschien geven we het niet graag toe, maar er gaan zoveel Vlaamse muziek en Knuffelrock-CD's over de toonbank dat we er elk wel eentje van in ons bezit moeten hebben. Meer nog: "Get Ready komt zeer vaak binnen en gaat snel weer de deur uit", aldus Bart Van Aken van 'De Kalf' in de Vesaliusstraat. "Het zal je misschien verba-

zen, maar meestal zijn het studenten die deze muziek kopen. Opvallend is verder het verschil kwa aanbod en koopgedrag met de studenten in Gent. Leuven is veel kommersiëler ingesteld."

Vaak teruggebracht, maar slechte verkopers zijn Green Day, Soul Asylum, Mike Oldfield en Guns 'n Roses. De prijs is meestal navenant, erg laag dus. De platen uit het hardrockcircuit van de jaren '80, zoals Mötley Crue, en de kommersiële house van enkele jaren geleden, met ondermeer 2Unlimited, hebben kennelijk aan populariteit ingeboet. Maar ook tweedehandswinkels raken bepaalde CD's zelfs niet aan de straatstenen kwijt. Meestal gaat het om one-hitwonders, groepen of artiesten

waarrond gedurende korte tijd een hype bestond.

Sommige CD's vind je al zeer snel na de release in de tweedehandse verkoop. "Voor grote namen maken platenmaatschappijen veel reclame, zodat hun CD's alsnog zocht broodjes verkopen. Soms worden ze hier al na één dag aangeboden", aldus Johan Quinten van tweedehandswinkel Sax' in de Parijsstraat. "Live en Radiohead zijn toppers op dat gebied." Het gebeurt zelfs dat je CD's al tweedehands kan krijgen nog voordat ze in de gewone platenzaken te vinden zijn. In dat geval gaat het heel waarschijnlijk om een CD die een journalist voor de officiële release in handen kreeg en onmiddellijk na de bespreking ervan van de hand heeft gedaan.

Wie ten slotte de Spice Girls zoekt, moeten we teleurstellen. Je vindt ze zelden tweedehands. De dames verkopen wel tonnen plaatjes, maar hun succes blijft voorlopig duren.

Ellen Gysels

(foto Dirk Bernard)

"Talen zijn veel meer bedreigd dan andere species"

Professor Pierre Swiggers beheerst niet alleen bijna alle talen uit zijn romaans vakgebied, maar zocht al heel vroeg andere taalkundige horizons op. Interesse dreef hem al vlog naar de Oriëntalistiek: Hittitisch, Avestisch, Sanskriet, enzovoort. Via zijn licentiate thesis raakte hij in de ban van de Semitische talen: ondermeer Hebreeuws, Aramees, Akkadisch, Oegritisch, Fenicisch, Arabisch en Etiopisch. Swahili volgde hij op het ILT. Ook het Japans is hem niet vreemd. Hij beheerst een aantal talen van de Algonkingroep (Noord-Amerika). In 1995 leerde hij nog wat wat talen in Mexico: Hopi, Navajo en Kiola.

Veto: Enkele weken geleden hadden we het over globalisering van de wereldeconomie. We schetsen het debat tussen voorstanders en tegenstanders van de concurrentie. Nu is er tussen talen ook een heel scherpe concurrentie. Sommige talen worden systematisch naar voor geschoven als voertaal. Aan de andere kant zijn de streektaalen in trek. Een tegenstrijdige ontwikkeling?

Swiggers: Vanuit een taalkundige hoek bekeken komen die twee processen natuurlijk tegenstrijdig over. Globalisering is eigenlijk een politiek-ekonomisch proces. Regionalisering gaat samen met culturele en ideologische factoren. In dit laatste geval claimt men zijn rechten via aanspraak op taaleigenheid.

«Een paar bemerkingen hierbij. Door de globalisering dreigt een groot deel van de taaldiversiteit verloren te gaan. Over de hele wereld worden zowat zesduizend talen gesproken. Deze zijn heel ongelijk verdeeld. Zo nemen Australië, de Stille Zuidzee en Papoea-Nieuw-Guinea vijftig procent van die talen voor hun rekening. Dan volgt Afrika met 1900 talen, Amerika met negenhonderd en Europa en het midden Oosten met zo'n 270 talen. Bovendien zijn negentig procent van de talen in tweeeëntwintig staten gekoncentreerd, het huidige Gos als één staat gerekend. In negen landen ervan worden meer dan tweehonderd talen gesproken. Anderzijds telt de wereld 170 staten. Daarvan is in 45 landen de officiële taal Engels, in 30 Frans, in 20 staten Spaans en Arabisch. De cijfers spreken voor zich. De kleinere talen staan zwaar onder druk door de globalisering. Het voorbeeld bij uitstek zijn de talen in Papoea-Nieuw-Guinea. Vooral de rol van het Engels is hierbij heel destructief. Studies wijzen uit dat die taal voor negentig procent destructie met zich meebrengt. Ekologie van de talen en biologische diversiteit zijn begrippen die meer en meer in zwang raken. We vrezen dat binnen een goeie eeuw negentig procent van de talen zal verdwenen zijn. De talen zijn veel meer bedreigd dan andere species. Vogels lijden drie procent verlies, zoogdieren zeven procent. Er zijn ook theses dat het Nederlands zou verdwijnen.»

Gezond

Veto: Vertonen 'zieke' talen dan bepaalde symptomen?

Swiggers: «Een taal is gezond, als ze nog onderwezen wordt, als er nog een literatuur van bestaat en of als de jongeren de taal als moedertaal leren. Is op al die factoren de score negatief, dat is een taal bedreigd. Dat is bijvoorbeeld het geval in Papoea-Nieuw-Guinea. Ook in Australië, waar 220 van de 250 talen zijn bedreigd. Van de 190 Amerikaanse indianentalen zijn er 160 met uitsterven bedreigd. Industrialisatie en urbanisatie werken dit losmaken in de hand. Kinderen worden gedwongen om alleen maar een ekonomisch interessante taal te leren. In heel veel gevallen wordt dat het Engels.»

Veto: Wat het echt wel om zo een zwaar probleem? Want er zijn duidelijk ook tegenwoordige bewegingen aan de gang. Denken we maar aan

de manier waarop het Valenciaans in Spanje en het Waals in België zich profileren.

Swiggers: «Het is zeker positief dat men iets voor de talen doet. Elke taal staat voor een communicatiesysteem en een eigen structuur. Maar een al te grote fragmentatie is ongezond, zoals in het geval van het Valenciaans. Het Waals daarentegen heeft een veel oudere traditie dan het Frans. Maar daarom bestaat er nog geen standaard Waals, maar wel heel wat stadsdialekten, zoals het Naams en het Luiks. Met het Waals gaat het trouwens niet zo goed. Dat blijkt uit het

problemen. Op Europees vlak gebeurt er wat in die richting, maar vanuit een ander uitgangspunt. Vlak na de oorlog werd *Le Monde Bilingue* opgericht, een vereniging die gegroeid is uit het verzet. Ze had een pacifistisch doel: naast de officiële taal vanaf de lagere school ook een andere taal aanbieden. In 1996 werd het project verruimd tot drie talen met het oprichten van de *Conseil Européen des Langues*. Verder moet taal in het sekondair onderwijs niet alleen een vak zijn, maar ook voertaal van andere vakken. Dit systeem biedt meer perspectief dan een

Veto: Hebt u dan voor uw tiende veel talen geleerd?

Swiggers: «Nee, niet zo echt veel, eigenlijk. Eerst en voor al het Brabantse dialect, het standaard Nederlands en, omdat er Franstaligen in de familie waren, wat Frans. De rest is pas later gekomen. Als je genoeg fonetische background hebt, kan je natuurlijk vlugger linguïstische fenomenen doorzien. In die zin kan je de eigen beperktheiden proberen te overstijgen. Een Afrikaanse toontaal leer je beter als je heel jong bent. Op latere leeftijdde grammatikale en toon-

(foto Jeroen Lissens)

feit dat er heel weinig studenten zijn die het Waals nog actief beheersen.»

Veto: Taaldiversiteit ontleent haar waarde toch niet louter aan communicatieve en structurele factoren? Staat een eigen taalstructuur ook niet voor een eigen manier van denken?

Swiggers: «Het is gevaarlijk over een andere manier van denken te spreken. Tussen het denken van een Waal, een Vlaming en

kunstmatische taal.»

Veto: Het praktisch-communicatieve aspect haalt het dus. Maar leert men in het middelbaar niet Latijn om het analytische, het wiskundige aspect? Of kan dan even goed Arabisch of Chinees worden aangeleerd?

Swiggers: «Latijn en Grieks hebben een belangrijke impact op onze cultuur. In die zin is er niets artificieels aan het onderwijzen ervan. Ten tweede zijn er belangrijke structuurverschillen tussen Latijn en Chinees. Latijn is een flektietaal. De uitgangen van de woorden tonen de functie. Hierdoor wordt het analytisch vermogen gestimuleerd. Het Chinees, een isolerende taal, kan je gebruiken om de mogelijkheden van woordvolgorde te exploiteren. Latijn en Grieks stimuleren dus het onderwijs van de flektietalen. Maar je zou evengoed andere talen kunnen leren, zo kan je ook Navajo studeren.»

verschillen waarnemen, vraagt een enorme training. Eigenlijk moet je op dat moment dag in dag uit met die taal bezig zijn. Als je dat gewoon op afstand leert gaat dat niet.»

Domino

Veto: Als je een bepaalde taal leert, komt er dan automatisch een andere in aanmerking? Is er sprake van een domino-effect?

Swiggers: «Dat effect is er natuurlijk bij die talen die onderling verwant zijn. Als je één Semitische taal kent, studeer je een volgende van die groep heel wat sneller. Bij talen van verschillende taalgroepen kan je niet van een domino-effect spreken. Taalkundig inzicht helpt natuurlijk enorm veel. Vergelijk het met een schaakspel. Als je er goed in thuis bent, kan je bij het bekijken van die spelen zien welk stramen erin zit. Daarom is het van belang van die structuren op verschillende niveaus naar voor te brengen. Dat moet ook op het nivo van het taalonderwijs in de school zo snel mogelijk gebeuren.»

Veto: En dat gebeurt minder en minder...

Swiggers: «De nadruk op communicatie is goed, maar de structuur van de taal is ook belangrijk. Communicatie is noodzakelijk voor het samenleven met een andere groep. In die context pleit ik voor een zo langdurig mogelijk onderwijs van twee à drie talen gedurende het lager en middelbaar onderwijs. Zo kunnen structuren zich verankeren en kan het leksikon beheerst worden.»

Veto: Wat bevestert u zo om steeds weer de confrontatie met een nieuwe taal te willen aangaan?

Swiggers: «Ik ben voornamelijk geïnteresseerd in het ontdekken van structuurverschillen tussen talen. Het studeren van een nieuwe taal vergt eigenlijk vooral tijd, ja tijd, maar die noodzakelijke motivatie natuurlijk.»

«Taalkundig inzicht is als een schaakspel. Als je er goed in thuis bent, kan je bij het bekijken van die spelen zien welk stramen erin zit.»

een Duitser zijn er geen grote verschillen kwa wereldvisie. Van groter belang is het taalverschil bij folklore, rituelen en geloofs-overtuigingen. Dialekten hebben vaak een specifieke woordenschat. Verschillen in wereldvisie daarentegen vind je eerder in de context van grotere gebieden. Zo getuigen de Amerikaanse indianentalen van een groot verschil in wereldvisie met de onze, vooral op het vlak van tijd en ruimte. In het Navajo verschillen de werkwoorden volgens de vorm van het object. Zo gebruik je een ander werkwoord om een stok, een bal of modder 'vast' te 'nemen'»

Veto: Artificiële talen hebben geen specifieke eigenheid. Is er bijvoorbeeld plaats voor Esperanto?

Swiggers: «Esperanto is maar één van de kunsttalen. Soms staart men zich daar blind op. In de negentiende eeuw bestond er al hoop op een soort alliantie tussen volkeren via de taal. Dat moest uitmonden in een universele taal. De implementatie in het onderwijs zorgde voor heel wat praktische

Aernout Beke
Bert Cornillie

Nadenken over ons onderwijs

De Dienst Universitair Onderwijs (Duo) bestaat 20 jaar, de Onderwijsraad (OWR) bestaat 10 jaar: reden genoeg voor een feest. Vorige week vond er dan ook een studiedag plaats over onderwijskundige begeleiding. De Duo heeft binnen onze universiteit een drievoudige doelstelling. Naast onderzoek en instrumentontwikkeling staat ook dienstverlening voor docenten centraal. Student modaal kent Duo het best omdat zij mee zorgen voor de docentenevaluatie door de studenten. Ook voor de studiedrukmetingen wordt op Duo een beroep gedaan.

Ook de OWR neemt een vrij unieke positie in binnen het Vlaams universiteitslandschap. Het orgaan, opgericht door ere-rector Dillemans, adviseert de Akademische Raad over alle onderwijsaangelegenheden. Die adviezen hebben bijvoorbeeld betrekking op de invoering van een semestersysteem, over nieuw examenvormen of over het toelatingsbeleid aan deze universiteit. De OWR is samengesteld uit ondermeer professoren en studenten van de verschillende fakulteiten.

De studiedag van de Duo werd geopend door Professor Wijnen van de Universiteit Maastricht. Hij hield een opvallend pleidooi

voor het meer centraal stellen van de student in het onderwijs en pleitte daarmee tegen het ex cathedra onderwijs als enige onderwijsvorm: "De tijd is voorbij dat de docent die het weet louter zijn kennis overdraagt aan studenten die het niet weten. Het overdragen van informatie is hooguit een eerste stap in het proces van kennis verwerven. De overgedragen leerstof moet immers ook nog worden verwerkt, opgenomen, bestudeerd en geleerd." De zelfwerk-

zaamheid van de student verhogen is niet toevallig ook een thema binnen de Onderwijsraad. Begeleide zelfstudie heet dan het nieuwe paradigma voor het universitair onderwijs. Het leerproces wordt dan ook een belangrijker component van het studeren.

Toch staat niet iedereen even positief tegenover de begeleide zelfstudie: er is heel wat weerstand bij professoren en studenten. Een aantal professoren beseft dat begeleide zelfstudie voor hen meer werk in-

houdt dan gewoon een aantal uren lesgeven voor een aula. En een aantal studenten vreest dat het ook voor hen een meer gelijkmatige spreiding van het studeren over het jaar betekent. De student die pas na een lange winterslaap aan zijn cursussen begint, zou dan wellicht tot het verleden behoren.

Een tweede thema dat aan bod kwam was de ondersteuning van de docenten en de pedagogische kwaliteiten van ons onderwijs. Professor De Ketele van de UCL merkte bij zijn lezing het volgende op: "Om bevorderd te worden moeten professoren vooral aandacht besteden aan hun wetenschappelijke carrière en niet aan hun pedagogische carrière. Zelf zijn de professoren evenwel van mening dat deze laatste vooral voor hen zelf als voor de organisatie belangrijk is. Op het nivô van intenties en toespraken hechten de universiteiten wel steeds meer belang aan hun onderwijsopdracht." Volgens afspraak hij de mogelijke instappen naar een onderwijskundige begeleiding van de docenten.

Eindpunt

Eén van de workshops in de namiddag ging over de toegang tot het hoger onderwijs, en werd ingeleid door professor Piet J. Janssen. Hij pleitte sterk voor maatregelen ter optimalisatie van de keuzebegeleiding in het laatste jaar secundair onderwijs. Dit moet volgens hem gebeuren door de studenten vroeger te stimuleren tot nadenken over hun studiekeuze. Ook toetsingsmomenten die oriënterend werken, zouden hier hun plaats kunnen krijgen. Merkwaardig was wel de opmerking van Janssen dat "...mijn gedachtegang impliceert dat er maatschappelijk kan worden ingegrepen in wat tot voor kort juist — omwille van de noodzakelijk geachte democratisering — totaal vrijgelaten werd. Ik bepleit immers proeven die na een testperiode reperkusies kunnen hebben op hetgeen een student zinnens was te doen."

Janssen voerde in het verleden onderzoek uit waaruit bleek dat hij van een aantal mensen praktisch feilloos vooraf kon zeggen dat ze niet zouden slagen. Op dit ogenblik wordt ook die groep toegelaten. Een aantal professoren vindt dat deze groep, mits een goed studiekeuzebegeleidingsproces, geen onbepaalde toegang meer zou mogen hebben tot de universiteit. De studentenbeweging meent echter dat een jaar aan de universiteit studenten in staat kan stellen een achterstand bij te werken. Die al jarenlang gevoerde discussie is haar eindpunt nog niet nabij.

Ludwig Deweghe

Naar aanleiding van de studiedag werd ook een boek uitgebracht, dat onder meer bijdragen van professor Wijnen, De Ketele en Janssen bevat. "Onderwijskundige Begeleiding in het Hoger Onderwijs" van J. Elen en K. Staessens (red.), uitgegeven bij Garant, is voor 690 frank te koop in de boekhandel.

grootte van deze rechtzettingen." Daarna verzandde het debat in een welles-nietes-pelletje waarin vooral Leo Neels een hoofdrol opeiste. Volgens Tant en Oosterlinck is er te weinig kwaliteit en duiding bij de Vlaamse media. Desmet, Bouveroux én Neels spraken dat tegen. Yves Desmet verwees daartoe naar de berichtgeving naar aanleiding van het Spaghetti-arrest. "We hebben gekozen voor een moeilijke berichtgeving, met allemaal traktaten. En toch hadden we zeer goede verkoopsijfers." Neels van zijn kant: "VTM heeft een kwalitatief goed journaal, want we hebben geen rechtzaken tegen ons lopen."

Een meer neutrale moderator had er misschien voor kunnen zorgen dat een aantal meer relevante thema's wel behandeld waren geworden, zoals van een debat "op hoog nivo" verwacht mag worden. Het feit dat officiële instellingen er bijvoorbeeld in slagen de pers te manipuleren dankzij hun gerichte lekken, of het feit dat zelfs kwaliteitskranten burens aan het woord laten over een vermeende pedofiel, zijn waar- schijnlijk meer prangende problemen om de toekomstige discussie aan op te hangen.

Kristof Daniels
Raf Gerits

(foto Ivan Pini)

Pers en maatschappij deel III: Het politikadebat

Bescherming voor 'zwakke persgebruikers'

De verdienste van de rector is dat hij het debat over de positie van de pers in de maatschappij heeft geopend, door zijn openingspraak van dit academiejaar aan dit onderwerp te wijden. "Het was meteen zowat de enige pluim die rector Oosterlinck op zijn hoofd mocht steken volgens journalisten Jos Bouveroux (hoofdredakteur BRTN radio-nieuws) en Yves Desmet (hoofdredakteur De Morgen). Zij deden dit afgelopen woensdag op het door Politika georganiseerde debat "het gewapende woord". Als vierde man was Paul Tant (fraktieleider CVP in de kamer) aanwezig, Leo Neels (advokaat-docent mediarecht-Raad van Beheer VTM) moest modereren.

De affiche liet het beste vermoeden om tot een boeiende discussie te komen. Toch was het een rommelige avond, vooral omdat Leo Neels niet in zijn rol van moderator bleef. Regelmatig nam hij zelf de verdediging van de pers op zich: vooral als VTM op een weinig flatterende manier werd aangehaald. Tot een echte discussie kwam het overigens zelden. Als er argumenten werden aangehaald om een controle op de pers te verantwoorden, kwam men uiteindelijk terecht bij de rioolpers. "want met de kwaliteitspers viel het allemaal nog wel mee" dixit zowel Tant als Oosterlinck. Het feit dat er alleen kwaliteitspers aanwezig was, kwam de discussie dus zeker niet ten goede.

Rector Oosterlinck herhaalde zijn pleidooi voor een extern controle-orgaan van de pers, waar hij in het begin van het academiejaar ook al de mond over vol had. De reden waarom er zo een orgaan moet komen ligt, volgens de rector althans, aan het kwaliteitsverlies van de media. De media zouden zich al te zeer laten leiden door de strijd om de primeurs. Door deze steeds toenemende onderlinge concurrentie is de berichtgeving niet altijd even korrekt, en deze evolutie is vooral nadelig voor de mensen die alles geloven wat er in de pers verschijnt, luidde het verder. Hiervoor had de rector zelfs een gloednieuwe term bedacht: in navolging van de zwakke wegge-

bruiker, noemde hij deze groep mensen 'zwakke persgebruikers'. Yves Desmet vond dit allemaal behoorlijk overtrokken. Dit staafde hij door te verwijzen naar de steeds stijgende verkoop van de drie kwaliteitskranten die Vlaanderen rijk is. Bovendien kan men volgens Desmet een krant als het Laatste Nieuws niet veel verwijten omdat ze de waarheid schrijft, ook al legt ze andere klemtonen en gebruikt ze bijvoorbeeld meer foto's dan tekst.

Om het extern controle-orgaan te rechtvaardigen verwees de rector nog naar de bankwereld en de universiteiten. Voor deze instellingen is de externe controle erg belangrijk, zowel om de zwakkeren te beschermen als om de kwaliteit te vrijwaren. Bouveroux verdedigde de pers — en dan vooral de BRTN — door erop te wijzen dat de pers nu al onderworpen is aan een heleboel controlemechanismen. Daarvoor verwees hij naar de beheersvereenkomst die door de BRTN is afgesloten met de Vlaamse Overheid. Hierdoor krijgt de BRTN meer autonomie, maar blijft toch onderworpen aan toezicht van het Vlaams Parlement. Ook op het juridisch vlak blijft de pers aansprakelijk voor fouten, terwijl België ongeveer het enige land in Europa is waar het bronnegeheim niet wettelijk gevrijwaard is, aldus Bouveroux. Overigens verwees hij

naar het feit dat de concurrentie in het medialandschap er gekomen is doordat de overheid commerciële televisie toeliet, en dat de BRTN dat zelf niet gewild heeft.

Paul Tant van zijn kant hield een iets voorzichtiger pleidooi om externe controle op de pers toch eventueel in overweging te nemen. Hij maakte daartoe een vergelijking met de rechterlijke macht: De absolute scheiding der machten wordt nu steeds minder aanvaard door het parlement. Ook voor de pers, als feitelijke vierde macht, blijkt het zelfregulerend optreden niet afdoende bescherming te bieden tegen wan-toestanden. Tant schoot dan nog even op de boodschapper door te verwijzen naar de debatkultuur in het parlement. "Het parlement lijkt aan funktieverlies omdat de politiek enkel nog hun boodschap vertellen als de camera's er zijn, maar tijdens de rest van het debat koffie gaan drinken."

Dat het al te vlotjes noemen van namen van verdachten een probleem is, werd door niemand ontkend. Over deze interessante problematiek wist Bouveroux te vertellen dat er in het college van hoofdredacteuren eensgezindheid is over het automatisch repliekrecht. Als iemand onschuldig blijkt te zijn voordat er een vonnis is, of vrijgesproken wordt, wordt dit automatisch vermeld. "Er is enkel nog discussie over de

(foto Dirk Bernaert)

“Ik lul mij graag uit de gunst”

Op zondag 7 december kreeg Dirk Roofthoof van de stad Leuven een Fonske uitgereikt voor zijn recent televisiewerk. Vorig jaar kreeg hij de Thaliaprijs voor de theaterpersoonlijkheid van het seizoen. Door de film 'Hombres Complicados' en de televisiereeks 'Terug naar Oosterdonk' kreeg Roofthoof de laatste tijd behoorlijk wat aandacht. Ook de mediaheisa rond 'De keizer van het verlies', een monoloog van Jan Fabre, bracht hem meermaals voor het voetlicht. Oorspronkelijk was die tekst echter voor Marc ('Moon') Van Overmeir geschreven.

Dirk Roofthoof: «Ik ben nooit met de geschiedenis van Moon bezig geweest. Ik selecteer mijn teksten op basis van: kan ik een deel van mijn persoonlijkheid uitlenen aan die teksten, kan ik daar zelf iets mee aan? Ik vind dat die tekst heel erg gaat over mij, over mijn positie in de theaterwereld. Dat kan voor Moon geschreven zijn, maar ik ben het wel die het doet en ik heb het nooit als last ervaren.»

Veto: *Waarom vindt u dat het over uzelf gaat?*
Roofthoof: «Ik vind dat mijn strijd in het leven en zeker in het theater, de verloren strijd is om dingen van waarde aan het publiek te geven. En mensen die zo'n dingen doen, zijn in de minderheid. Als ik overal uitverkocht zou spelen, wat bereik ik dan: nul komma twee procent van de Vlaamse bevolking? Dat is onwaarschijnlijk weinig en ik vind ook dat de overheid en zo de dingen die wij doen stilletjes aan wurgen. Er wordt meer geld gegeven aan dingen zonder waarde. En ik heb ook wel dezelfde soort koppigheid om daar niet aan toe te geven.»

Koppel

Veto: *In hoeverre is het dan voor u belangrijk om een groot publiek te bereiken?*

Roofthoof: «In de eerste plaats moet ik het zelf goed vinden. Het is voor mezelf al heel moeilijk om te doen wat ik wil doen, om het zo goed te doen als ik het droom. Natuurlijk heb je dan liever dat tweehonderd mensen het zien dan twintig. Ik vind het spijtig dat 'Terug naar Oosterdonk' op het tweede net is, dat maar vierhonderdduizend mensen dat gezien hebben, het zou plezieriger zijn mocht dat een miljoen mensen zijn. Omdat het iets schoon is. Maar daar ben ik niet mee bezig terwijl ik repeteer: "Als ik dit of dat doe zal het meer sukses hebben." Ik ben nooit met de kijker bezig. Nooit. Ik vind het al moeilijk genoeg om voor mezelf een goede voorstelling te maken, maar ik hoop nadien wel dat ze het goed vinden. Dat is toch vanzelfsprekend.»

Veto: *Denkt u dat iedereen in de zaal 'De keizer van het verlies' begrepen heeft?*

Roofthoof: «Nee, dat denk ik niet, maar ik vind niet dat je een voorstelling moet begrijpen om ze goed te vinden. Je mag daar een bepaalde kleur aan geven. Als jij in de voorstelling een kikker ziet en een ander een paard, dan maakt mij dat niet uit. Ik zal nooit zeggen: "Nee, nee, het was toch een kikker."»

Veto: *Vindt u het dan niet jammer wanneer mensen het tragische in de voorstelling niet inzien?*

Roofthoof: «Ja, dat wel. Ik zou het spijtig vinden, maar dat heb ik toch vlug door terwijl ik speel. Als ze te de verkeerde dingen lachen, dan zet ik ze vlug te kakkelen. Ik stuur ze wel waar ik ze wil krijgen. En dan haken er soms mensen af.»

Veto: *Wat is dan voor u de ideale voorstelling?*

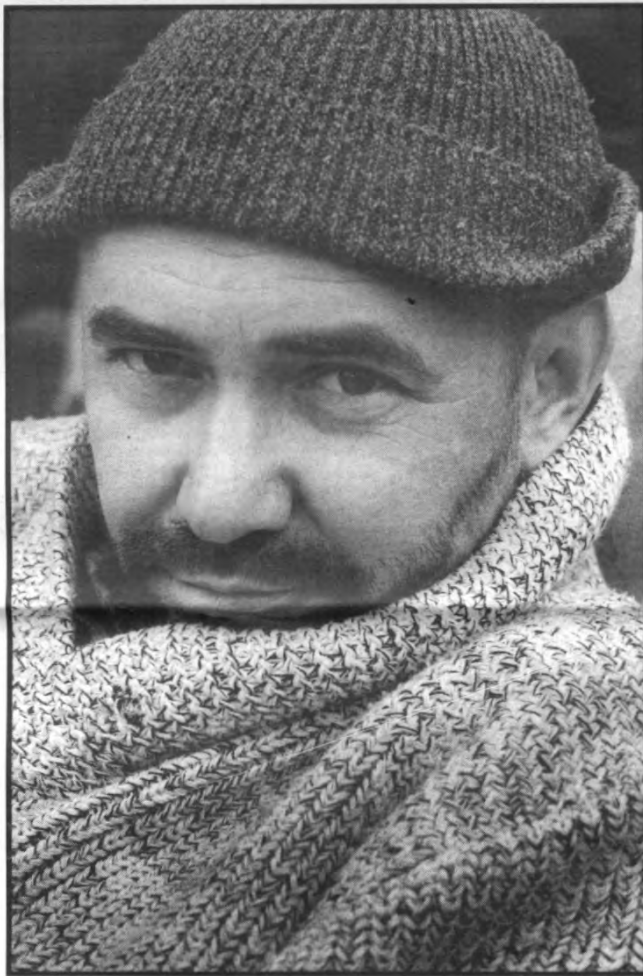
Roofthoof: «De ideale voorstelling zou wel kunnen zijn dat de helft weggaat. Ik heb eens een voorstelling gehad dat ik de mensen zo had geafronteerd, dat er dertig, veertig mensen ineens opstonden. Er is ook ooit eens een koppel buitengegaan, dat dan

in de gang ruzie maakte en dan is de vrouw terug binnengekomen! Het is ook niet de bedoeling om mensen te provoceren, het is gewoon een strijd voor mijn waarheid, voor wat ik wil vertellen en als ik voel dat dat ontspoor... Het kan ook zijn dat ik kwaad word, gewoon omdat ik zelf voel dat de voorstelling mij ontglipt. De voorstelling kan eigenlijk elke kant op. Maar ik mag ze ook niet verraden. Wat ik ze wil vertellen, daar moet ik zelf ook zeer trouw aan blijven. Ik mag mezelf niet verkopen als een

om dat ik zo het publiek op mij laat inspelelen, dat helpt om te vergeten wat ik de vorige avond goed gedaan heb. Er mag voor mij om het even wat gebeuren, het is allemaal dankbaar, want dat is ook echt theater.»

Veto: *Dus de waarheid van de voorstelling primeert op de techniek?*

Roofthoof: «Ja. Vind ik wel, ja. Virtuoso is voor mij gebocheld met heel veel verve een schuif opentrekken en schoon kwaad spelen, maar je moet gewoon echt kwaad zijn.» Is soms best moeilijk en je moet er

(foto Elena Schutjes)

entertainer in een kommersieel programma. Maar ik moet het wel gebruiken om ze te krijgen waar ik ze wil krijgen.»

Zaal

Veto: *Als je als individu op de planken staat, welke maatschappelijke positie zou je jezelf dan geven? Een eigen levensfilosofie of eerder als soldaat of als clown? Een krijger van de schoonheid?*

Roofthoof: «Ja, zoiets, een ridder van de schoonheid noem ik mijzelf graag. Maar direct ook alles onderuit halen, dus ik vertel een waarheid voor die avond, maar niet algemeen geldend. Mijn waarheid is waarheid voor nu en alleen maar voor nu. Ik zeg altijd: "Wie iets gevonden heeft, heeft slecht gezocht." Daar hou ik me echt heel mijn leven aan vast. Ik vind het erg verarmend dat je je vasthoudt aan wat je gevonden hebt, aan een principe, een religie of een theorie. Dat is natuurlijk uit veiligheid. Maar ik vind het niet zo simpel. Je moet de dingen weten, je moet weten wat je wil vertellen, maar tegelijk, vlak voor je opgaat, moet je het eigenlijk compleet vergeten. En dat is heel moeilijk aan toneel spelen. Daar

ook mee oppassen dat je niet sentimenteel wordt. Soms heb ik echt moeite om mij mentaal in te houden als ik de 'Keizer' speel en dan weet ik dat sommige dingen gewoon niet kunnen. Ik voel heel goed bij mezelf, of het nu wenen is of gewoon de betekenis van een zin zeggen, of ik hem waar zeg of niet. En zo ken ik zin per zin. Zo rateer ik per avond driehonderd van de duizend zinnen. Ik weet zelf heel goed dat ik hem niet meen, dat ik hem gewoon maar in de zaal gooi.»

Zeven

Veto: *In 'Terug naar Oosterdonk' speelt u een meer afgelijnd personage en hebt u toch veel minder vrijheid?*

Roofthoof: «Ik heb heel veel vrijheid gekregen en genomen en dat moet je mij bijna altijd toestaan, anders doe ik niet mee. Ik ben iemand die eigenlijk mee registreert op de scène, dat is best moeilijk. In Pietje heb ik totaal vrij baan gekregen van Frank. Maar het gebeurt ook op basis van vertrouwen, daar gaan gesprekken aan vooraf. Maar hij kijkt wel, want ik heb een registreur nodig. Dat is een grote frustratie: je

kunt eigenlijk nooit naar jezelf kijken op het theater. Je hebt nooit korrektie of zicht op jezelf.»

Veto: *Hebt u het gebruikte dialect voor Pietje zelf gekreëerd?*

Roofthoof: «Ja. Ik kreeg net als elke acteur een bandje, ingesproken door een man die daar woont, ik heb daar twee maanden lang mee rondgelopen. Tegelijkertijd gaf Frank mij een kassette van Jambors over die West-Vlaamse boeren. Die mannen praatten onverstaanbaar en deden geen enkele moeite om verstaanbaar te zijn. Dat was zo sterk dat je dat moest ondertitelen. Ik ben dus afgeweken van dat dialect, ik heb iets heel eigens gekreëerd, in de wetenschap dat het ondertiteld zou worden.»

Veto: *Een deel van je rol neem je mee naar de volgende. Je ziet soms in 'De keizer' ook Pietje de Leugenaar.*

Roofthoof: «Ik ben ook maar alleen Dirk Roofthoof, er zal altijd wel een grootste gemene deler tussen zitten, namelijk ikzelf. Al wat overeenkomt in alle stukken, ben ik. Je moet vertrouwen op een stuk. Acteurs hebben dat wel uit een soort ijdelheid: "Ik moet nu dat facet ook eens laten zien." Ik ben daarvan van afgestapt. Dat is een foute motivatie om dingen aan te nemen.»

Wijze

Veto: *Monologen zijn tegenwoordig erg in. Als solo-acteur heb je een grotere vrijheid ten opzichte van de tekst. In vroeger werk koos u vaak voor moeilijke teksten. Hoe belangrijk is die factor vrijheid tegenover de tekst voor u? Is het makkelijker om die teksten alleen te brengen dan met meerdere acteurs?*

Roofthoof: «Er zijn dingen makkelijker in een monoloog: de vrijheid, je bent zelf de baas. Maar wat moeilijk is aan een monoloog, is dat als jij slecht bent heel de voorstelling slecht is. Je bent de enige op de scène en het is pretentief als je zelf een minder moment hebt en iemand anders goed bezig is, dan kan je daar je wagonnetje aanhaken. Alleen is dat heel moeilijk, je kunt soms een half uur zwalpen. Je hebt veel minder kans op een zeer goede voorstelling met vier dan alleen. Maar je hebt ook veel meer kans om te ontsporen als monoloog. Dat ultieme bereiken met vier of met zeven, dat is heel moeilijk, en het is echt euforisch als je alle zeven samen klaarkomt. Maar kwa moeilijke teksten zie ik geen verschil tussen alleen spelen of met vier.»

Veto: *Als je zoveel van jezelf geeft, hoe gevoelig ben je dan nog voor kritiek?*

Roofthoof: «Ik kan heel goed tegen kritiek. Als wij de pretentie hebben een voorstelling te brengen, hebben de mensen het recht om het slecht te vinden. Het is maar normaal dat ze over voorstellingen kwa smaak verschillen. Heb ik geen probleem mee. Wel met kritiek die gefundeerd is op roddels, en dat gebeurt veel. De kritiek op 'Hombres Complicados', het feit dat we vrienden zijn, vind ik flauwekul. Dat is geen enkele maatschappelijke of die film te bekijken. Tegen zo'n kritieken kan ik niet, maar ze mogen mij wel slecht vinden.»

Veto: *Vorig jaar kreeg u de Thaliaprijs voor de theaterpersoonlijkheid van het jaar. Zondag krijgt u in Leuven het Fonske voor uw televisiewerk. Hoeveel belang hecht u aan dergelijke prijzen?*

Roofthoof: «Dat is flatterend. Dat doet plezier, dat doet deugd aan het hart. Maar dat mag je niet verleiden tot denken dat je er bent. Meer kan ik daar niet over zeggen. Het ontroerende aan zo'n prijs is de erkenning van wat ik wil brengen, niet van mijn persoon. Een prijs is daar een zeer uitdrukkelijke vorm van. Ik vind het wel pretentief dat zo'n moeilijke voorstelling als 'De keizer van het verlies' of 'De wijze van zaal zeven', wat toch geen evidente voorstellingen zijn, dat ik daarmee de prijs haal. Dat ik mensen toch de moeite heb doen doen om toch naar de keizer te luisteren.»

Veto: *Tenslotte, wat is uw persoonlijk standpunt in de zaak Fabre-Nolens?*

Roofthoof: «Ik praat daar zeer weinig over in de pers. Ik wens dat strikt geschieden te houden. Mijn antwoord is de voorstelling.»

Wordt in Kyoto het mooie weer gemaakt?

Het kan vriezen en het kan dooien

Iet is niet geheel duidelijk of Hamlet doelde op het broeikas-effect toen hij zijn makker Horatio erop aansprak dat er meer in hemel en aarde was dan datgene waarover in diens filosofie werd gedroomd. Vandaag beheersen broeikasgassen en de opwarming van de aarde die zij veroorzaken alleszins wel de gesprekken. Het gaat daarbij niet zozeer om de boeiende vraag wat voor een weer het morgen zal zijn maar wel om een wetenschappelijke berekening van het klimaat in de volgende eeuw en van de menselijke invloed daarop. En, eerlijk gezegd, we staan er niet te best voor. Doemdenkers voorspellen voor Europa afwisselend een nabije ijsijd of een grote overstroming en voor de rest van de wereld hongere en ziekte, droogte en rampspoed. Volgens 'non-believers' horen klimaatsvoorspellingen op lange termijn dan weer thuis in de fabeltjesskrant en is er niks aan de hand met de menselijke invloed op het klimaat. Het kan nauwelijks verrassen dat de waarheid wellicht in het midden ligt.

Laten we wel wezen: broeikasgassen zijn nodig. Zonder het broeikaseffect zou de aarde onleefbaar zijn, want pakweg zestig graden kouder. De atmosfeer rond de aarde werkt als een serre. Net zoals de glasplaten van een serre laat de atmosfeerlaag zonnestralen door die de aarde van energie voorzien en opwarmen, en verhindert ze tegelijk dat die energie weer ontsnapt. Kruciaal daarbij zijn bepaalde gassen — koolstofdioxide (CO₂), metaan, nitraatoksiden, chloorfluorkarbonaat (CFK) — die de energie absorberen en weer op de aarde reflecteren. Die broeikasgassen worden niet alleen opgeweekt door natuurlijke omstandigheden, maar ook door menselijke activiteiten, en daar knelt het schoentje. Sinds het pre-industriële tijdperk — en vooral in de laatste halve eeuw — is de atmosferische concentratie van die gassen opvallend toegenomen, voornamelijk door menselijke activiteiten, wat zorgt voor een uitzonderlijke opwarming van de aarde. De tien warmste jaren uit de gedokumenteerde geschiedenis zijn allen te situeren in de laatste twee decennia, met 1995 als voorlopig hoogtepunt.

Vooraf de toename van CO₂ door de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals olie en kolen, baart heel wat zorgen. De uitstoot daarvan is immers in hoofdzaak verbonden met industriële activiteiten, zoals energie-opwekking, transport, behuizing en land- en bosbouw, die centraal staan in de huidige economische constellatie. Voorlopig komt de grootste uitstoot — berekend per inwoner — uit de Verenigde Staten, Canada, Rusland, en in mindere mate Europa. Men moet evenwel rekening houden met de economische ontwikkeling van de Aziatische reuzen China en Indië, die nu al in absolute cijfers een kwart van de koolstofdioxide-emissie voor hun rekening nemen. De Aziatische Ontwikkelingsbank verwacht evenwel een verdere uitstoot van die uitstoot tegen het jaar 2020. Een stabilisering van de globale uitstootkwantiteit op het niveau uit 1990 — het absolute minimum om de klimaatsverandering onder controle te houden — is dan ook minder evident dan het lijkt. Bovendien wordt een stabilisering bemoeilijkt door het feit dat broeikasgassen decennialang in de atmosfeer aanwezig blijven. Koolstofdioxide bijvoorbeeld blijft minstens een eeuw werkzaam. Zelfs als de uitstoot van CO₂ vastgelegd werd op het huidige nivo zou er de volgende twee eeuwen een stijging optreden in de atmosferische concentraties, aangezien het oude CO₂ dat nu zijn kracht verliest veel geringer is in hoeveelheid is dan het nieuwe dat er bijkomt.

Ramp

Een verre gaande verandering in de industriële productieprocessen lijkt aangewezen, maar de meeste beleidsvoerders schrijven vooralsnog terug voor de investering. Nochtans stelde het 'International Panel on Climate Change' (IPCC) — een platform van meer dan tweeduizend wetenschappers uit honderd verschillende landen die zich onder auspiciën van de Verenigde Naties beraden over de problematiek van klimaatswijzigingen — dat er dringend een nieuwe aanpak moet komen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de situatie te stabiliseren. Het IPCC acht die maatregelen technologisch en economisch haalbaar indien men bereid is tot enige spanningen in alle energiesektoren. Onder die maatregelen rekent het platform ondermeer CO₂-taksen, kostenverlaging voor meer milieuvriendelijke energiewinning en een exclusieve verkoop van milieuvergunningen aan bedrijven die een milieukode naleven.

De wijze waarop en de mate waarin vandaag op wereldwijd maatregelen dienen genomen te worden is het voornaamste discussiepunt op de klimaatconferentie in het Japanse Kyoto. De Europese Unie lijkt met een terugdringing van de uitstoot van broeikasgassen tot vijftien procent onder het huidige nivo tegen 2010 het verest te willen gaan in de sanering. De Verenigde Staten (VSA) stellen zich tevreden met een stabilisering op het 1990-nivo tussen 2008

en 2012. Tegelijk eisen zij een vergelijkbare inspanning van de derdewereldlanden. De VSA vreest immers nog meer concurrentie van Aziatische landen die nu nog bij de derde wereld worden gerekend, maar die over een erg groot economisch potentieel beschikken. Een compromisregeling zou bestaan uit een gedifferentieerde aanpak met niet-bindende afspraken die verschillen van land tot land. Dat zou de grotere G77-landen — China, Indië, Brazilië — tot enige soepelheid kunnen brengen, waardoor ook de VSA op hun beurt hun bezwaren zouden kunnen laten vallen.

Toerisme

De vraag is evenwel of die eventuele tussenoplossing wel zal volstaan om het tij te keren. De opwarming van de aarde leidt nu al tot aantal problematische neveneffecten, luidens vooraanstaande vakbladen als 'The Lancet' en 'Science'. In 1995 brak een stuk ijskaj van liefst 2.700 kilometer af in Antarctica, terwijl ook de permafrost in Siberië en de eeuwige sneeuwlagen op bergtoppen gevoelig werden aangetast. Door de temperatuurstijging slaagden bepaalde ziekte-overdragende insecten — zoals muggen die denguekoorts overbrengen — er ook in op grotere hoogte te overleven. Daarnaast steeg ook de gemiddelde temperatuur van het oceaanwater waardoor bijvoorbeeld aan de Zuid-Kalifornische kust zeventig procent van het plankton uitstierf, met alle gevolgen vandien voor de voedselketen die daarvan afhankelijk is. De cholera-epidemieën in Indië, Bangladesh en Zuid-Amerika in het begin van de jaren negentig zouden dan weer veroorzaakt zijn door een ongewone aanwas van algen, eveneens te wijten aan de stijging van de oceaan temperatuur. Tot slot blijkt de stijging van de temperatuur verantwoordelijk voor meer extreme weersomstandigheden, waarvan de

tornado's en stormen die de laatste jaren het Amerikaanse kontinent aandedden, de meest sprekende voorbeelden zijn.

De gevolgen daarvan zijn overigens niet enkel merkbaar op het gebied van volksgezondheid en ecosysteem — die buiten de berekening van het alomtegenwoordige bruto nationaal produkt vallen —, maar ook op het economische vlak. Aan de reekende windhopen, orkanen en stormvloedvloed in de Verenigde Staten, Azië en Europa hebben internationale eigendomsverzekeraars (en herverzekeraars) tientallen miljarden dollars verloren, wat uiteraard de markt onder zware druk heeft gezet. Droogte en overstroming, ziekte en insectenplagen hebben in zo verschillende gebieden als Peru, de Caraïben en Indië voor even grote verliezen gezorgd in de landbouw en in de toerismesektor.

Tanker

Het grote probleem van de klimatologie is evenwel dat, ondanks de genoemde zichtbare effecten, de wetenschappelijke besluiten vaag moeten blijven omdat onberekenbare factoren hun rol spelen. Daarbij komt dat de echte gevolgen zich sowieso pas op lange termijn zullen laten voelen. Dat er iets moet gedaan worden lijken slechts weinigen nog te betwijfelen. Alleen schijnt niet iedereen het erover eens dat ingrijpende maatregelen nu al dringend nodig zijn. Een bijkomend probleem daarbij is dat hoe langer het uitstel duurt, hoe zwaarder de maatregelen zullen worden. In de media werd de Kyoto-top meermalen vergeleken met een tanker die op de klippen dreigde te lopen. Moederschip Aarde is nog niet reddeloos verloren, maar het wordt misschien toch stiltaan tijd voor een forse ruk aan het stuurwiel.

Bart Eeckhout

Een interessante inleiding op de problematiek vind je op ondermeer de volgende websites:
<http://www.med.harvard.edu>
<http://www.sierraclub.org>; <http://www.enr.com>
<http://rapmaine.org>; <http://ipcc.ch>

Wat na de klimaatconferentie?

"Verbruiken, vervuilen, Ovam"

Ie verwachtingen voor de klimaatconferentie in Kyoto zijn niet al te hoog gespannen. De westerse landen hebben voldoende middelen om energiebesparende technieken te gebruiken, maar in de derde wereld is er heel wat minder ruimte voor technologische aanpassingen. Nochtans moeten zowel de westerse als de derde wereldlanden streven naar een meer duurzame ontwikkeling. Dat zegt professor Bart Muys, verbonden aan het Laboratorium voor Bos, Natuur en Landschap van de KU Leuven.

Bart Muys: «De klimaatsveranderingen gaan naar aardse normen verschrikkelijk snel. Ze zijn zelfs zichtbaar over periodes van tien jaar. In het Middellandse Zeegebied kan de verwoestijning en de uitdroging voor rampzalige toestanden zorgen. Alhoewel België in een vrij gunstig gebied zit (een gematigd zeeklimaat) kan zich in Wallonië, waar men duizenden hektaren beplant heeft met dennembomen voor de houtwinning, een groot probleem voordoen. De fijnstammige spar is een houtsoort die eigenlijk van elders afkomstig is: van koude, vochtige gebieden. Als het klimaat twee graden opwarmt vormt die fijnspar geen geschikte boomsoort meer voor gebieden zoals de Ardennen. En aangezien de klimaatsveranderingen vrij snel plaatsvinden, kunnen de bossen zich daar onmogelijk op natuurlijke wijze aan aanpassen.»
Veto: Als het hier warmer wordt, dan hebben we minder stookkosten te betalen.
Muys: «Dat het hier in België wat warmer wordt, dat hebben we misschien wel graag.

Maar wat vaststaat, is dat we veel meer zullen lijden onder extreme weersomstandigheden zoals hittegolven, overstromingen en stormen in voor- en najaar. Verzekeringsmaatschappijen zijn nu al bang dat ze de premies niet meer zullen kunnen uitbetalen.»
Veto: Welke maatregelen kunnen er genomen worden?

Muys: «We moeten naar een samenleving die cleaner production in haar vaandel draagt. Dat we zoveel vervuilen is te wijten aan het feit dat we zoveel grondstoffen gebruiken. Die grondstoffen worden opgewerkt tot zogenaamde 'produkten met toegevoegde waarde'. Maar in leuke de graad die die grondstoffen tot afval. Veel verbruiken, veel vervuilen, en dan kuist Ovam de boel wel op. Dat zijn vijgen na Pasen. We moeten naar preventie toe, naar een industrie die veel efficiënter met grondstoffen kan ompringen door middel van betere technologie. We zullen ook moeten inbinden op onze manier van consumeren en produceren. Laat ons meer de nadruk leggen op welzijn dan op welvaart. Materieel welvaart moet omgebogen worden naar sociaal welzijn.»

Veto: Is dat niet onrechtvaardig ten aanzien van de ontwikkelingslanden? Zij staan nu al achter op de industrialisering. Hebben zij dan geen recht op consumeren en produceren?

Muys: «Als elke Chinees met een auto zou rijden, dan zijn de voorraden aan fossiele brandstoffen binnen twintig jaar volledig uitgeput. Dus die ontwikkeling stuit op een fysieke onmogelijkheid. Hoe moet het dan verder? De ontwikkelingslanden moeten rechtstreeks naar duurzame ontwikkeling toe in plaats van eerst de omweg te moeten maken langsheen de grondstofverspillende maatschappij.»
Veto: Zal de bedrijfwereid er oren naar hebben?

IUCN
The World Conservation Union

has place for stageaires on small projects and to follow-up on dossiers with the EU. The IUCN Mission is to influence, encourage and assist societies throughout the world to conserve the integrity and diversity of nature and to ensure that any use of natural resources is equitable and ecological sustainable.

If interested, please call IUCN, 02 551 1090

Contactenzen lets voor u? Trioptie biedt u EEN COMPLEET CONTACTLENZENSYSTEEM VOOR 400,-BF. U krijgt voor zes maanden 6 paar zachte spherische maandlenzen (maandelijks nieuwe frisse zilver contactlenzen) incl. alle onderhoudsproducten van Allergan. Profiteer van onze voordelige probeerset voor 690,-BF. Een uitgelezen aanbieding. Alleen bij Trioptie. Doen!

TRIOPTIC ADVISEERT ALLERGAN

Of liever lenzen?

Vraag de probeerset slechts 690,-BF voor een paar zachte spherische maandlenzen + producten.

TRIOPTIC

Klimaat en kledij met professor Poppe

"Steek geen sigaret op, want die mannen hebben het vanop zesendertig kilometer hoogte gezien"

Tien jaar geleden zag de toekomst er rozepener uit dan nu. Wetenschappers hadden toen berekend dat ons klimaat sterk zou opwarmen en dat de poolkappen flink zouden smelten. Intussen is er niet alleen veel water naar zee gevloeid, maar zijn een aantal prognoses duchtig genuanseerd en herwerkt. Maar vanwaar komen die voorspellingen (of profetieën)? Wie zijn de wetenschappers die zo gek zijn om zich te wagen op het gladder bruggetje van weer en klimaat? Veto had een gesprek met geofysicus professor Hugo Poppe, verbonden aan de Dienst voor Weer- en Klimaatkunde van het Instituut voor Aardwetenschappen, een man die al dertig jaar het mooie weer maakt aan de KU Leuven.

Veto: De weerkundigen, zijn dat de weermannen die elke dag hun weerpraatje komen houden op het scherm?

Hugo Poppe: Er is een verschil tussen de romaanse en germaanse TV-stations. Op de Nederlandse en Scandinavische zenders verschijnt er meestal een deskundige. Maar in Frankrijk, België of Spanje moet het weer happy zijn en wordt het literair inkleden van het weerpraatje een taak voor een echte 'showmaster'. Men dient wel een onderscheid te maken tussen de weerkundige en de klimatoloog. Als de dames zich afvragen welk kledij ze vandaag moeten aandoen, dan doen ze beroep op de weerkundige. Willen ze echter weten hoe ze hun garderobe moeten uitbreiden met het oog op de komende winters of het maken van een buitenlandse reis, dan vragen ze

best advies aan de klimatoloog. Dat is de man die, steunend op de gegevens van jarenlange waarnemingen, kan voorspellen of bepalen hoe ergens het klimaat evolueert of stagneert. De weerkundige daarentegen staat onder veel meer stress. Hij wordt beoordeeld op zijn voorspelling van de dag voordien.

Oh, it's such a perfect day!

(foto Maarten Timmermans)

Veto: Welke methoden gebruiken de weerkundigen en klimatologen in hun onderzoek?

Poppe: «Een Duits geleerde zei ooit: "Het is zonde dat al die goede natuurwetenschappers zo stom zijn om aan meteorologie te willen doen." Weermannen worden vaak onterecht bejegend en ondergewaardeerd. De mensen begrijpen vaak niet wat een uitgebreid onderzoek er achter die "rare" voor-

spellingen zit. De tijd van de thermometerhutten is allang voorbij. Vroeger hadden we helemaal geen informatie over de woestijnen, de oceanen en de poolgebieden. Satellieten zijn nu in staat de wolkendekken te analyseren en temperatuurverschillen en verschuivingen van luchtdrukgebieden te registreren. Steek geen sigaret

Bij warme zetten alle stoffen uit, ook water. En als zo'n ijsmassa van vier kilometer dik uitzet, dan zal door die enorme druk het zeenivo met zo'n vijftientig centimeter stijgen. Niet echt veel zal u zeggen, maar voor landen als bijvoorbeeld Bangladesh betekent dat de ondergang. Zij hebben niet de middelen al de Nederlanders om al hun dijken te verhogen.»

Veto: Om de invloed van de mens te kunnen inschatten, moeten eerst alle natuurlijke factoren kennen die ons klimaat bepalen. Als de Pinatubo uitbarst, heeft dat een afkoeling tot gevolg.

Poppe: «De aarde heeft een gemiddelde temperatuur van vijftien graden, maar is soms twee of dertig graden warm geweest. Dit hangt af van de vaak wijzigende kracht van de zon en de doorlaatbaarheid van onze atmosfeer, de chemische deken die de aarde warm houdt. Dat is op natuurlijke wijze gebeurd. Zo was de aarde in de tiende eeuw na Christus bijvoorbeeld 1,5 graden warmer dan nu. In de zeventiende eeuw echter was het dan weer één graad kouder dan in de twintigste eeuw. Industriële activiteiten kunnen hier uiteraard geen rol hebben gespeeld. Wel waren er de natuurlijke oorzaken zoals vulkaanuitbarstingen of enorme bosbranden die enorme hoeveelheden roetdeeltjes in de lucht stuwden.»

«Uiteraard valt het niet te loochenen dat de mens de samenstelling van de atmosfeer aan het veranderen is. Al het metaan en koolstofdioxide dat de mens uitstoot zorgt er ook voor dat de uitstraling van de aarde verminderd en deze dus opwarmt. Nochtans zijn vele klimaatseffekten nog niet met voldoende zekerheid vast te stellen. We zijn ten slotte de atmosfeer nog maar dertig jaar serieus aan het bestuderen. We kunnen de effecten op grote schaal niet zomaar ensceneren in een labo. Maar natuurlijk: als je als wetenschapper niet meehuilt, dan ben je een dwarsligger. Als je macht, personeel, subsidies en apparatuur wil hebben, dan moet je niet ideeën naar voor komen die 'in' zijn. Dat wordt soms een regelrechte demagogie, want iedere wetenschapper wil graag in het nieuws komen. Maar doe je dat met een geruststellende boodschap dan luister er niçmand. Ik heb het hier ook over het feit dat vele wetenschappers met handen en voeten gebonden zijn aan een bepaalde strekking of lobby.»

Creditcard

Veto: Is het dan niet terecht dat op de conferentie in Kyoto honderden wetenschappers en politici hun ongerustheid over het klimaat tonen en bereid zijn om daar iets aan te doen?

Poppe: «Ik heb persoonlijk twee problemen met die conferentie. Ten eerste: bestaat er op wereldniveau iets dat de eventueel genomen maatregelen kan opleggen aan de naties? Uit de uitspraken van Bill Clinton blijkt zelfs dat de lobbygroepen machtiger zijn dan de lokale politici. Als een simpele volksvertegenwoordiger al niet verder kan kijken dan zijn electoraat groot is, hoe kan je dan verwachten dat men zich op die top werkelijk interesseert voor de wereldproblemen? Ten tweede: is de macht daar wel gelijk verdeeld? Als één Amerikaan 'njet' zegt, dan weegt dat zwaarder door dan de stem van heel Afrika. De inwoners van de derde wereld, die ook recht hebben op consumptie en energieverbruik, gaan we onze vervuulende produktieprocedures verkopen die zij nog dertig jaar zullen gebruiken. Het gaat hier om een vraag naar rechtvaardigheid, haalbaarheid en uitvoerbaarheid.»

Veto: U ziet de toekomst niet echt hoopvol tegemoet.

Poppe: «Ach, in de tweëntwintigste eeuw verkopen ze in de GB sneeuw in pakjes, worden de steden gebouwd onder glazen stolpen en betalen we met een creditcard om zuivere lucht te krijgen.»

Bart De Schrijver

"kuist de boel wel op"

Muys: «Op dit moment staan de grote industrieën toch al een stuk verder dan de kleinere ondernemingen. Zij beschikken ook over voldoende kritische massa, geld en menselijk personeel om in de goede richting te gaan. Die grote bedrijven gaan ook meer vooruitdenken: zij wachten niet tot ze failliet gaan aan de massa's milieutaksen die ze moeten betalen. Dit beliet uiteraard niet dat ook vele multinationals naar derdewereldlanden trekken om daar strafeloos het milieu te vernietigen. De arbeiders hebben daar niet alleen een sociale strijd te voeren maar ook een strijd voor het leefmilieu. In België zijn de bedrijven zeer intens aan het investeren om de milieutaksen voor te zijn. Er is bewijs van grote bedrijven die zich op korte termijn hebben omgeschakeld naar milieuvriendelijke processen, zonder de deuren te moeten sluiten of noemenswaardig veel arbeiders te moeten ontslaan. Bijvoorbeeld 'Eternit', dat vroeger een asbestverwerkend bedrijf was en nu volledig omgeschakeld is naar een 'gezondere' produktie.»

Veto: Wat verwacht u van de nieuwe energiebronnen, zoals zonnenergie?

Muys: «Aan het huidige tempo zal steenkool binnen tweehonderd jaar, aardgas binnen honderd jaar en aardolie binnen vijftig jaar opgebruikt zijn. Dat is een gevolg van de idee-fixe van onze 'groei-ekonomie'. Elk jaar zou de ekonomie met twee procent moeten groeien. We zullen niet zozeer moeten stoppen met 'groeien' omdat de voorraden op zijn maar omdat de ecologische problemen van de planeet dermate groot zullen zijn. Er blijft niet veel over buiten zonnenergie. Ook windkracht is in feite zonnenergie, omdat wind eigenlijk het gevolg is van verschuivingen van lucht-

drukgebieden ten gevolge van temperatuurstijgingen. Hetzelfde geldt voor waterkracht. Temperatuurstijgingen liggen opnieuw aan de basis van verdamping, die de watercyclus op gang brengt. In Duitsland en Nederland zijn er al veel goedge draaiende windmolenparken die ettelijke kilowatts leveren. Men zegt soms dat die zonnenergie niet rendabel zou zijn, maar voor een liter fossiele brandstof vergeet men vaak de echte kost in te kalkuleren. Als je de schade die een liter benzine aan het milieu veroorzaakt daarbij zou optellen, zou aardolie een ander prijskaartje hebben en dan zouden al die alternatieven fantastisch rendabel zijn.»

Veto: Op de conferentie in Kyoto blijkt Europa meer bereid te zijn om verregaande maatregelen te nemen dan de Verenigde Staten.

Muys: «De Europese Unie speelt in dit proces een zeer belangrijke rol door het democratisch gehalte van de staten die tot die unie behoren. Europa is een regio die toch wel centen heeft om maatregelen te nemen. In landen zoals Zweden, Denemarken, en Nederland is het milieubewustzijn toch al ver gevorderd en bestaat er al een strenge milieuwetgeving. De Europese wetenschappers die in die commissies zitten laten zich niet al te sterk beïnvloeden door industriële lobby's zoals in de Verenigde Staten.»

Veto: Moeten er drastische maatregelen genomen worden?

Muys: «Ik zeg niet dat er drastische maatregelen moeten genomen worden, die worden toch niet aanvaard door de bevolking. Maar de stappen die gezet moeten worden zouden toch veel significanter moeten zijn.»

Bart De Schrijver
Raf Gerits

De truuk met de blauwe zak

Illes begon in 1992. De regeringspartijen kwamen stemmen tekort voor de toenmalige staats hervorming en lieten hun oog vallen op de fracties van Agalev en Ecolo. Die stelden echter hun eisen: een ekotaks. Deze taks zou er voor zorgen dat er voor het eerst in België een maatregel kwam die leidde tot effectieve afvalpreventie, nog steeds de meest ecologische en efficiënte manier om de afvalberg te reduceren. Vanaf dan ontpint er zich een sage van bedrog, manipulatie en misleiding. Agalev en Ecolo die voor de eerste keer met de grote jongens aan politiek hadden mogen doen, hielden er een kater aan over die nog steeds niet helemaal verwerkt is.

Immers, die wet op de ekotaksen was ook de eerste maatregel in de Belgische geschiedenis die rechtstreeks in het vlees van de verpakkingsindustrie zou snijden. Die verenigden zich jilings in Fost (inmiddels Fost-Plus) en lieten hun lobbymachine op volle toeren draaien. De gevolgen lieten zich gemakkelijk raden. Eens de groene stemmen binnen waren, kon de wet op de ekotaksen aldus beetje bij beetje afgehouwd worden. Bij de vierde afzwakkingssronde kwam er een verpakkingsakkoord met een bijhorende tijdstabel. Dat hield in dat er geen ekotaks kwam zolang Fost-Plus of eventueel andere organisaties de vooropgestelde sifers voor recyclage en nuttige toepassingen behaalden. Voor 1 januari 1998 bijvoorbeeld moet men vijftig procent van het afval recycleren met vijftien procent voor elke verpakkingsoort afzonderlijk en moet de totale afvalproductie tot vijftig procent nuttige toepassingen leiden.

Probleem hierbij is de *newspeak* die Fost-Plus hanteert. Verbranden met energierecuperatie noemen zij een nuttige toepassing, een term die tot voor kort werd gehanteerd voor het verwerken tot een minderwaardig product, iets wat Fost-Plus dan weer recyclage noemt. Nog problematischer is dat de drie gewesten waarmee deze akkoorden gesloten zijn, deze begripsuitholling overgenomen hebben.

Fost-Plus was duidelijk in haar nopjes met die gang van zaken. Niet alleen was die vermaledijde ekotaks vermeden, het akkoord bood ook nog winstmogelijkheden. Nog voor ze wettelijk waren erkend, begonnen ze gewind verbintenissen aan te gaan met gemeentes en interkommunales. Fost-Plus bood de gemeentes geld voor hun papier-, karton-, glas- en PMD-afval. Een overeenkomst waar op het eerste gezicht iedereen beter van werd. De konsument kon op een niet al te omslachtige manier meewerken aan recyclage. Fost-Plus bereikte zijn normen en voor de gemeentes leek het voorstel al helemaal op manna. Niet alleen biedt een privebedrijf zich aan om een deel van het kostelijke afval op zich te nemen, het biedt nog geld voor de ophaling ook. Maar er blijkt schimmel op het manna te staan.

Intuïtief kan men hier al een aantal vraagtekens bij plaatsen. Waarom worden milieubelastende materialen om de twee weken in de PMD-zak (voor leken ook wel 'de blauwe') opgehaald en dan nog ongescheiden? Terwijl het beter en voordeliger te recycleren papier en karton slechts om de maand kan worden meegevoerd en het glas, wat nog zwaarder is, moet weggebracht worden. Enkele gemeentes tekenden op basis hiervan dan ook bezwaar aan. In Gent bijvoorbeeld, waar men via huisophaling zesentwintig kilogram glas per gezin en zeven kilogram extra via glasbollen binnenhaalde. Vergeleken met de zeventien kilogram die Fost-Plus in haar projecten haalt, vonden zij dit resultaat te mooi om te laten vallen. Bovendien heeft de ervaring

geleerd dat aan huis opgehaald glas een hogere zuiverheidsgraad bezit (dit wordt bevestigd door actoren op het terrein zoals de Vlar). Fost-Plus wil echter van geen wijken weten: het gebeurt aan hun voorwaarden, of er komt geen akkoord. Fost-Plus reageert hierop door te stellen dat de kwaliteit van het glas in de glasbollen voor hun voldoende is en dat er hoe dan ook weinig glas in de vuilbak terecht komt. Dat er gewoon andere verpakkingen gekocht worden in de plaats van glas kan best zijn, maar aangezien zij zich niet willen uitspreken over de verschillen in milieulast van

drankkartons. Een formele anticipatie op de laksheid van de overheid, dit verschil tussen afspraken en realiteit zou praktisch verrekend worden door een boete van dertigduizend frank per ton te weinig verwerkt afval.

Ekologisch zijn de blauwe zakken dus geen vooruitgang, economisch zijn ze helemaal een ramp. Volgens het ontwerp-afvalstoffenplan komt de verwerking van PMD op 15 frank per kilogram. Dat is zeer duur in vergelijking met glas (2,3 fr/kg) en papier of karton (1,1 fr/kg), en zelfs duurder dan de verwerking van het restafval (7,1

fr/kg). Fost-Plus haalt dit geld bij de konsument via het groenepuntstelsel, een flauw afkooksel van het reeds erg betwiste gelijknamig Duitse stelsel. Voor elke verpakking met zo'n groene punt betaalt de konsument twintig tot vijftig centiemer extra, een bedrag dat wordt doorgevoerd naar Fost-Plus. Dit zou voor een gemiddeld gezin op termijn, al naargelang de schattingen, een meerkost van twee tot vierduizend frank per jaar betekenen. Dat staat volledig haaks op de oorspronkelijke doelstelling van de gestemde wet, waar enkel de vervuulende konsument betaalde. Nu betaalt gewoon iedereen, welk

soort verpakking ook gekocht wordt. Ook de eventuele boetes wegens tekortkomingen van de verpakkingsindustrie zullen op de rug van de gezinnen verhaald worden.

Bovendien zorgt dit pseudo-eko-logo voor verarring met de echte milieukeurmerken zoals FSC, Ecolabel of Blauwe Engel. Fost-Plus geeft toe dat hun logo geen enkele milieugarantie biedt, maar dat de bevolking hieromtrent nu wel voldoende geïnformeerd is.

Onduidelijkheid schepden rond de milieuproblematiek is echter één van de paradepaardjes van de Fost-Plustaktiek. Zo wijzen zij altijd op de stijgende recyclage maar verzwijgen zij de nog steeds stijgende afvalberg zodat het uiteindelijke resultaat voor de natuur zelf wel eens het status-quo

(foto: Johan Neyens)

verpakkingen, vormt dit voor hun geen probleem.

Ergoer nog zijn de slechte resultaten die geboekt worden door de nieuwe inzamelmethodes. Zo krijgt de konsument de illusie dat al het PMD-afval nu gerecycled wordt. Zesentwintig procent van dat afval mag echter al niet in de blauwe zak (bv. botervlootjes, kaaspotjes en zelfs de flessen van drinkyoghurt zijn ongewenst). Van al wat er wel in mag, wordt slechts de helft effectief selectief ingezameld. En zo komt het dat slechts zeventig procent van de PMD-fractie aan verbranding of storting ontsnapt. Voor de kunststoffractie halen ze zelfs dat percentage niet, maar slechts achttien procent. Dit cijfer ligt verdacht dicht bij de reeds vermelde vijftien procent die ze verplicht moeten recycleren. Maar zelfs dat erg lage cijfer halen zij niet wegens de verontreinigingsgraad van het ingezamelde afval. Hier worden de sifers om begrijpelijke redenen vager, maar Ovam spreekt van veruulingsgraden tot vijftig procent en de Bond Beter Leefmilieu schat het uiteindelijk rendement voor kunststoffen op dertien procent.

Volgens de geest van de afspraken, zou er dus volgende maand een ekotaks moeten komen. Of die er komt, mag je zelf raden, maar je krijgt nog een hint. De vrijstelling van de ekotaks moet in 2000 wegvallen als tegen dan minder dan zeventig procent van de syntetische drankverpakkingen en drankkartons worden gerecycled. Fost-Plus voorziet tegen 2001 echter slechts een recuperatie van zestig procent van de kunststofflessen en veertig procent van de

zou kunnen benaderen. Wel vermelden ze steeds dat er zich onder hun paraplu tientallen preventie-initiatieven ontwikkelen. Uit onverachtbare bron (hun eigen documentatie) blijkt dat naast enkele goedgebouwde en zelfs nuttige voorbeelden (zoals van de Wereldwinkels of Colruyt) andere gewoon hilarisch zijn. Zo is de breedte van de wikkels rond de bonbons-napoleonsnoepjes verminderd van tachtig naar vijfenzeventig millimeter. Het ergste is dat het hier gewoon om overbodige verpakking gaat, want deze snoepjes worden nog eens herpakt in een aparte zak. Een ander initiatief, ditmaal bij Coca-Cola en Inza, is de besparing op groepsverpakkingen voor distributie. De plastic- en brikverpakkingen worden hiervoor verpakt in een kartonnen tray en eventueel met een PE-folie omwikkeld. Noch aan de plastic-, brik- of folieverpakking werd geraakt, er werd echter wel vijftientwintig tot veertig procent minder karton gebruikt.

Hun kampanjes om de verpakkingsindustrie te vrijwaren ontgarden soms zelfs in desinformatie. Gezien de bijna-monopoliepositie die zij bekleeden menen zij zich zelfs intimidatie te kunnen permitteren (zie kader) Zij hebben het vooral gemunt op de hiërarchie die milieubewegingen hanteren voor afval. Deze stelt dat afval moet vermeden, hergebruikt, gerecycled, nuttig toegepast, verbrand of gestort moet worden (in dalende volgorde). Waarbij dus zo veel mogelijk vermeden en zo weinig mogelijk gestort of verbrand moet worden, wat uiteraard niet in de kaart van de verpakkingsbedrijven speelt. Zo moest een bezorgde leraar het onlangs nog ontgelden in een lezersbrief in De Morgen omdat hij zijn vragen had bij het vervangen van glazen flessen door tetrabrik voor de schooldrank. Tetra-Brik (één van de drijvende krachten achter Fost-Plus) stelde dat onafhankelijke studies bewijzen dat hun materiaal een gelijkwaardige of zelfs een gunstiger milieupact heeft dan glazen flessen. Geen van de studies (zoals die van de TU Delft of het Fraunhofer instituut) waarop zij zich baseerden, onderschrijven echter hun stelling. Integendeel, het Fraunhofer instituut stelt dat bij een gemiddelde afstand tot de spoelinstallaties van tweehonderd kilometer (in België ligt die altijd lager) en een recyclagegraad van zestig procent (in België nu twintig procent) drankkartons nog altijd honderdvijftig procent meer afval opleveren. De verschillende studies die de laatste jaren in België uitgevoerd zijn door het ministerie voor Leefmilieu, Spadel en Colruyt herbevestigden keer op keer dezelfde these: hergebruik is te verkiezen boven recyclage.

Hoewel heel deze kampanje dus gemakkelijk te doorprikken valt heeft deze toch een dubbel nadeel voor het milieu. Enerzijds creëert zij een allerminst optimaal gedrag tegenover verpakkingsafval, anderzijds ontstaat er een algemeen wantrouwen over alle informatie omtrent ecologisch consumeren waardoor er laissez-faire houding ontstaat. Uiteraard komt dit Fost-Plus zeer goed uit. Dit alles maakt het voor de milieubewuste konsument natuurlijk niet gemakkelijker. Voorlopig lijkt het misschien het beste de blauwe zak als barometer te gebruiken voor je ecologisch gedrag. Hoe leger hij is, hoe beter.

Jorn Peeters

De gemeente versus de verpakkingsmoloch

Fost-Plus, dat onlangs volledig in het ongelijk werd gesteld door de hoge afvalreduktiesifers die de gemeente Dilbeek haalde, raadde onlangs in een brief alle gemeentes sterk af dit voorbeeld te volgen. Het sielde hierin dat gemeenten niet bevoegd zijn om een preventiebeleid te voeren, omdat "... gemeenten zich niet in de markt mogen mengen en de schijn wekken dat er goede en slechte verpakkingen bestaan...". Fost-Plus herbevestigde deze onjuiste stelling trouwens in een gevraagde reactie, en beroept zich op allerlei principes en wetten om de onwetigheid van het Dilbeekse initiatief aan te tonen (ondermeer de wet op de handelspraktijken, het gelijkheidsprincipe en het principe van niet-discriminatie). Op geen van deze aantijgingen heeft het bedrijf juridisch zijn gelijk kunnen halen. Misschien was men bij Fost-Plus extra gebeten omdat Dilbeek net de thuisbasis is van Tetra Brik, één van de drijvende krachten achter datzelfde Fost-Plus. De ironie van het lot of wisten ze in Dilbeek gewoon beter?

(JP)

Het is niet steeds de lengte die telt

Instaande week worden in Leuven, op drie lokaties en maar liefst vier dagen lang, een indrukwekkend aantal korte films vertoond. De organisatoren zien het groots dit jaar: vijfenveertig films passeren de revue, tijdens twee-entwintig voorstellingen. Naast de gewone kortfilms, die tijdens de twee vorige afleveringen al de hoofdrol vormden, wordt dit jaar ook aandacht besteed aan animatiefilms en aan de half-lange film. Tenslotte is de competitie een nieuwigheid: op basis van een stemming door het publiek zal een van de deelnemende regisseurs bekroond worden met de 'Prijs van het Publiek', en een pakket faciliteiten mee naar huis krijgen ter waarde van 600.000 frank. Daarmee moet hij dan een nieuwe kortfilm maken, die volgend jaar op Leuven Kort te zien zal zijn.

Een paar jaar geleden zou een gebeuren als dit hoogstens enkele handenvol freaks hebben aangesproken, nu verwachten de organisatoren — de Leuvense VZW Fonk — een vijftienhonderdtal kijklustigen. De kortfilm zit namelijk in de lift, en dat is, al zeggen we het zelf, een goede zaak. Maar wie zijn wij? Daarom belden we naar Johan Van Schaeren, een kenner en liefhebber van het

genre, en bovendien een van de organisatoren van Leuven Kort. We vroegen hem op grond waarvan hij en mede-organisator Jan Bosmans zoveel meer mensen verwachten dan vorig jaar. Toen daagden er ongeveer duizend toeschouwers op. **Johan Van Schaeren:** «Dit jaar hebben we wat meer reclame en meer mediadors. Daarnaast is er de competitie die volk trekt. Denk alleen al maar aan de vrienden van de regisseurs die in het publiek willen zitten om mee te stemmen. Maar het is ook een feit dat de kortfilm nu beter in de markt ligt dan een paar jaar geleden. Dat komt omdat de productie hoger ligt — en ook de kwaliteit — en omdat kortfilms steeds vaker prijzen winnen. Een aantal van de films die we dit jaar vertonen is bekroond op festivals als Gent, Brussel en Annecy.»

Veto: Doen jullie extra inspanningen om het goede filmpubliek naar jullie festival te krijgen? **Van Schaeren:** «We proberen dat wel, bijvoorbeeld door zoveel mogelijk de gewone omstandigheden van naar-de-film-gaan te benaderen; we spelen in de gebruikelijke bioskoopzalen, en onze voorstellingen duren ook anderhalf uur. Verder kiezen we enkel voor films op pellicule, geen onduidelijke dingen op Betacam. Op andere festivals heb je soms maratonvoorstellingen van zes uur of meer. Dat doen wij niet. En we selecteren natuurlijk goed vantevoren, zodat de toeschouwer zeker kan zijn van een hoge kwaliteit.»

Tijdens de openingsweek van het Stuc, een goede maand geleden, kon je ook al een aantal kortfilms gaan bekijken. Het programma dat toen aangeboden werd, blikte tegelijk terug op de twee eerste uitgaven van Leuven Kort, en vooruit naar de derde, die deze week gehouden wordt. Net als in de openingsweek is er ook nu weer een onderdeel gewijd aan de beste korte films van de afgelopen jaren. Dat heet 'Kort en goed', en biedt een staalkaart van zeven opvallend sterke films, gemaakt tussen 1991 en vorig jaar. Het leuke van deze reeks is dat een paar toen nog onbekende regisseurs en acteurs intussen wel naam gemaakt hebben. Zo is er vroeg werk bij van Frank Van Passel en Erik van Looy, en spelen ondermeer Ann Ceurvels, Marc Diddens en Stany Crets mee.

Prijzenpot

Een andere nieuwigheid is dit jaar het Lolamoviola-project, waarin een viertal middellange televisiefilms aan bod komen. Dit project is eigenlijk afkomstig uit Nederland, waar de zender VPRO jonge sineastien wil helpen en motiveren. In deze reeks lijken 'Keer Uw Boot Om En Bid' van Dorothee Van Den Bergh en 'Het Paradijs' van Rudolf Mestdagh zeer veelbelovend, en dat zeggen we niet alleen omdat we voor deze voorstellingen gratis kaarten weggeven. Die laatste prent is trouwens een première: de film is pas in maart '98 voor het eerst op de

Nederlandse tv te zien. **Van Schaeren:** «Vorig jaar deden we nog een speciaal over Rudolf Mestdagh. Misschien is hij daarvoor wel bij de VPRO zijn film mogen gaan maken; we weten dat er mensen van het Lolamoviola-project in de zaal zaten, en gewoonlijk komen er in dat project alleen Nederlandse filmers aan bod.» «Bij ons bestond er in de jaren tachtig een vergelijkbaar project, dat 'Made in Vlaanderen' heette. Dat is er helaas niet meer, maar sommige mensen willen het wel nieuw leven inblazen. Zo ijvert de organisatie 'Kort' uit Brussel bij de BRTN en de overheid voor wat ze het Lolabelgica-project noemen. Dat zou jonge Belgische filmers kansen moeten geven. Over dit onderwerp houden we trouwens donderdag een open werkgadering, met ondermeer de mensen van 'Kort', een aantal producenten en Sinema Brevis.»

Animatiefilms zijn er dit jaar voor het eerst bij, maar ook dit onderdeel van het programma is al stevig uitgebouwd. Niet minder dan veertien animatiefilms van divers pluimage worden 'Boederdag' en vrijdag getoond. Verder verdient 'Film Live' de nodige aandacht. In dit programma-onderdeel zullen jonge muzikanten enkele kortfilms live een nieuwe soundtrack bezorgen. Dat hier niet nog maar eens een stoffige stille film uit de jaren dertig opgedolven wordt, maar wel recent werk, pleit zeker voor de organisatoren.

Natuurlijk springt de kortfilmcompetitie dit jaar het meest in het oog. Zestien films, allemaal gemaakt in 1997, zullen in twee voorstellingen van telkens acht filmpjes, en anderhalf uur, aan de toeschouwer voorgesteld worden. Die stiermt, en bepaalt op die manier wie de Prijs van het Publiek mee naar huis mag nemen. Aan die prijs is 600.000 frank verbonden — weliswaar in natura. De winnaar krijgt de beschikking over de nodige meters pellicule, die ook ontwikkeld wordt, hij krijgt een stel camera's en spots, en mag achteraf naar harte-lust mixen en monteren. Als hij low budget werkt met een crew vrijwilligers, kan hij voor dit geld een kortfilm maken. Die zal volgend jaar op het festival te zien zijn. Bovendien heeft Canal+ beloofd de winnende film aan te kopen en te vertonen. Met al deze nieuwigheden, de extra dag en de indrukwekkende hoeveelheid geprogrammeerde films bewijst Leuven Kort dit jaar echt een volwassen, veeleisend festival geworden te zijn, waar de nadruk gelegd wordt op toegankelijkheid en kwaliteit. Het indrukwekkende aantal sponsors en de mooie prijzenpot wijzen er verder op dat het festival zich ook weet te verkopen, en dat de tijd blijkbaar rijp is voor-initiatieven als deze. Als het publiek dit alles ook nog weet te appreciëren, is iedereen gelukkig. En zo zien we het graag.

Martijn Graumans

Filmreeksen New Harvest/Filmfun in Stuc

Meesterlijk vervalste Maltezer valk

In de wereld is één tekst volgens Derrida en Kornuiten: neem twee namen en je kunt altijd wel een paar gemeenschappelijke links vinden tussen hen. Zo zijn de Duitser Wim Wenders en de Amerikaan John Huston niet alleen allebei uitmuntende regisseurs, ze hebben beiden iets te maken met de tamelijk onbekende thrillerauteur Dashiell Hammett: Wenders maakte ooit een film naar zijn leven, en Huston's eerste film was een bewerking van een boek van Hammett. En, volgende week wordt van elk een film — 'Die Gebrüder Skladanowsky' van Wenders en 'Beat the devil' van Huston — vertoond in Stuc, respectievelijk in de reeksen New Harvest en Filmfun.

De nog steeds veronachtzaamde filmreeks Filmfun pakt nu, na enige goede films van minder bekende regisseurs, uit met een recent werk van één van de korliefen van de Europese film, Wim Wenders. Wenders is voornamelijk bekend door films als 'Der Himmel über Berlin' en 'Till the end of the world', films die passen in één groot modernistisch project waarin het kristendom als groot verhaal wordt geherwaardeerd. Wenders maakt evenwel ook menig filmuitstapje, zo maakte hij bijvoorbeeld, in samenwerking met zijn studenten aan de Hochschule für Fernsehen und Film in München, een film over de gebroeders Skladanowsky. Die film moet gezien worden in het kader van de viering van honderd jaar film: meestal wordt de uitvinding

van de film — dat wil zeggen de eerste filmvertoning voor publiek — toegeschreven aan de Franse broers Lumière, maar evident is dat niet. Vaak is een uitvinding het resultaat van een hevige strijd 'om de eerste te zijn': zo was de uit Poelkapelle naar Amerika uitgeweken Van de Poele bijna de uitvinder van de gloeilamp, maar Edison was hem voor; zo was Scott bijna de primus op de Noordpool, maar Amundsen was vlugger; zo waren de gebroeders Skladanowsky bijna de uitvinders van de film, maar de broertjes Lumière waren sterker. Max en Emil Skladanowsky's eerste filmvertoning voor publiek in de Berliner Wintergarten, was ook écht een paar maanden eerder dan die van de Lumière, maar in kanoniseringprocessen spelen andere dingen mee dan dat, de gave je werk commercieel te gelde te maken bijvoorbeeld.

In elk geval wilde Wenders de prestaties van zijn obscure landgenoten aan de vergetelheid onttrekken door de gedurfde, poëtische wijze waarop ze de film mede uitgevonden hebben, zelf tot onderwerp van een film te maken. Een zeer heterogene film trouwens, waarin stukjes interview met de bejaarde dochter van Max Skladanowsky verwerkt zitten, vergeelde foto's getoond worden naast authentieke filmfragmenten. Om het geheel nog levendiger te maken, dramatiseerde de regisseur ook stukjes uit het leven van de twee broers: hij inspireerde zich daarvoor op oude films die hij reconstrueerde, sterker nog: hij bedacht zelf zogenaamd oude filmbeelden die hij als antiek voorstelt, beelden die niet gespeend zijn van de nodige ironie trouwens. Wenders als de meester-vervalser, als de

Han van Meegeren van de film? In de reeks Filmfun is op maandag vijftien december 'Beat the devil' van John Huston aan de beurt. Huston is — naast de verfilmer van enige beroemde westerns zoals 'The Unforgiven' — voornamelijk bekend door 'The Maltese Falcon' uit 1941, een film die om verscheidene redenen als klassiek bestempeld wordt: het is de debuutfilm van Huston, maar door een samenloop van omstandigheden — de oorspronkelijk gecaste hoofdrolspeler vond Huston te min — ook de doorbraakfilm van Humphrey Bogart. Bovendien is het ook de gangmaker van de 'film noirs'. 'Beat the devil' uit 1954 nu is een populaire, amantse satire op 'The Maltese Falcon', waarvoor Humphrey Bogart opnieuw present geeft, en daarenboven geflankeerd wordt door Gina Lollobrigida. Het is het verhaal van een paar louches figuren die met een oceaanstomer stranden in Italië, terwijl ze op weg zijn naar Afrika. Als dekmantel gaan ze daar stofzuigers aan de man brengen, maar in feite is hun missie er uraniumrijke gronden op te kopen. Ze komen al snel tot de constataste dat ze niet de enigen zijn. Bekende film noirelementen die je ook hier kunt herkennen zijn de redelijk amorele, pessimistische, sinische maar niettemin vaak sympathieke mannelijke hoofdfiguren, de plot vol verrassende wendingen en natuurlijk de ondoorgrondelijke femme fatale.

Benny Debruyne
'Die Gebrüder Skladanowsky' kunt u op zondag 14 en maandag 15 december gaan bekijken in Stuc. 'Beat the devil' alleen op maandag 15 december. Verdere info: zie agenda.

Op het schema 'tje elders op dit blad zie je wat wanneer speelt en waar. Een voorstelling kost 150 frank vantevoren en 175 aan de kassa. CJF-leden betalen 30 frank minder. Reserveren kan op 22.21.13 (Wageluis), 20.81.33 (Stuc) of 35.67.77 (Fonk). Op dat laatste nummer kan je ook terecht voor een festivalpas, die 800 frank kost, en waarmee je overal binnen mag.

Leuven Kort gratis

Voor het onderdeel Lolamoviola, dat draait op vrijdag en zaterdag, geven we zomaar even tien duottickets weg. Als je er een wilt, moet je ons dinsdagmiddag vanaf twee uur bezoeken of bellen. Je moet wel weten te vertellen welke van de vier films je wil zien, en op welke dag. Wij zorgen voor de rest.

	woensdag 10 december	donderdag 11 december	vrijdag 12 december	zaterdag 13 december
Wagehuys (achter Romaanse Poort)	21.00 u Competitie A 23.00 u Film Live	19.00 u Animatie 21.00 u Film Live	19.00 u Competitie A 21.00 u Competitie B	14.00 u Competie B 17.00 u Competie A
Stuc	19.30 u Dagen, Maanden, Jaren	19.30 u L'Amant De Maman	21.00 u Het Paradijs 22.30 u Keer Uw Boot Om En Bid 24.00 u L'Amant De Maman	21.00 u Dagen, Maanden, Jaren 22.30 u Het Paradijs 24.00 u Keer Uw Boot Om En Bid 20.00 u Uitreiking 'Prijs van het Publiek' 97
Supercity	22.30 u Kort & Goed	20.00 u Kort & Goed	22.30 u Kort & Goed	

Bristol blues voor de nineties

Onstaande donderdag heft Stuc drie muzikale acts uit de Engelse voorstad Bristol te gast. The Third Eye Foundation, Movietone en Crescent hebben allen iets met elkaar en toch weer niet. Hun muzikale uitspattingen bestrijken het hele gamma van wat de hedendaagse underground zoal te bieden heeft: van dub, ambient, drum'n bass, gitaarnoise, lo-fi tot film noir pop. Hoe verscheiden ook, alle drie spelen ze in dezelfde herkenbare toonkleur: die van introspektie en desolaatheid.

Bristol heeft zijn naam bekendheid in muzikale middens vooral te danken aan de triphop hypes van enkele jaren geleden en is tot op heden het lieflijkste stekje voor vernaemde dance-operators als Roni Size en DJ Krust. Toch zendt deze stad aan de Engelse westkust ook minder welluidende namen en verteerbare geluiden de wereld in. Zo is er The Third Eye Foundation (T3EF), het éénmansproject van Matt Elliot. Met enkel een sequencer, DAT-rekorder en mixer tracht deze man (doch slechts vierentwintig) zijn persoonlijk geluk te waarborgen.

Of we dit nog dance kunnen noemen, is zeer de vraag. Op 'Ghost' ('97) dwaalt Elliot met inwaartse blik doorheen een veld van oude Turkse platen, Afrikaanse zang en Edgar Varéses vroege avantgarde-muziek. Naast strikt muzikale referenties hanteert hij samples van stoelen, piepende deuren en weergeluiden. Met andere woorden, de man tapet zowat alles wat onder zijn neus komt, zelfs zijn ex moest het ontgelden. Iets verwijst naar de legendarische Eno-Byrne koproductie 'My Life in the Bush of Ghosts' ('81) en iets ook weer niet.

Rusteloosheid

Elliot's muziek beschrijft de ontredde van de moderne kosmopoliet in de stad. Zo is het op zijn minst beklijvende 'Ghost' een laatste stuw van dampende machines, een naar lucht snakkend orgel temidden het lawaai van een postindustriële Engelse voorstad. Drum 'n bass breakbeats en junglepatronen zijn verheld in een dichte geluidsmist, wat rest zijn schaduwen, zwakke schijnsels en ik alleen. Deze muziek vraagt daarom eerder om geïsoleerde beleving en niet zozeer om collectief voetgestamp. Moge met deze het verhaal van

'dance voor de dans' snel onderuit gehaald zijn. En voor wie het nog niet wist: het is slechts één van de velen in dit genre.

Een ander uit Bristol afkomstig gezelschap is Movietone. Niet enkel de lokatie maar ook Matt Elliot's bijdrage als gitarist

stad voor een steding zo ver af.

Kontemplatie

'Day and night' (1997) beschrijft de mystieke droom van een urbane melanco-

groundscene voortbrengt waarin muzikanten hun leed graag met elkaar delen. Zo verzorgt de spilfiguur van Crescent, Matt Jones, de perkussie bij Movietone en speelt hij vroeger samen met Matt Elliot bij AMP. De eerste Crescent-LP 'Now' (1995) — vinyl geniet hun absolute voorkeur — werd opgenomen in viermansbezetting met een bewust hoog gehouden ruisfactor. Hun muziek is een mix van paranoia en katatonie, ingepakt in een dikke noiselaag.

Soms lonkt het apokalyptische Joy Division om de hoek, dan weer zijn het stuip-

Politika in pak pakt in

Elke studierichting worstelt wel een beetje met tipische vooroordelen, maar nergens zijn ze zo hardnekkig als bij studenten politieke en sociale wetenschappen. Deze langharige linkse sloddervossen kan je immers veelal terugvinden in bruine kafees, alwaar ze — zelfgeroelde sigaretten rokend — vele revoluties zuinigjes overdoen. Als reactie hierop organiseerden de studenten van polsosc zelf 'De Deltige Dagen'. Ook nu nog organiseren ze deze deftige dagen, ook al klopt bovenstaande beschrijving al lang niet meer, maar tradities... Ze lopen dan een week lang deftig gekleed en ze amuseren zich dan ook op gevoeglijke activiteiten als daar zijn een galabal, 'Blinddate' en een travestietenavond. Om reclame te maken voor deze oorbare week hebben de mensen van polsosc 3298.4 kubieke meter AP2 ingepakt met brandwerende stof. Een deftig geschenk voor studenten die deze week in maatpak zullen rondlopen, of zijn dat die van rechten of ekonomie... (rg)

en keyboardspeler linkt dit kwartet aan T3EF. Hoewel Movietone meer konventionele paden bewandelt met ondermeer zang, bas, piano, gitaar en perkussie, vormt bij hen dezelfde rusteloosheid de basis. In hun geval echter is de strijd gestreden, de toestand aanvaard. Deze muziek schittert in afwezigheid en vervelling, nog nooit was de

licus. Liggend in een open veld en wachtend op zijn moment van glorie wanneer hij als hemellichaam het firmament tot in eeuwigheid mag sieren. Een simpelere, meer populaire metafoor is zachte zomerregen (of herfst in Malibu). Het intrigerende gefluister van vokaliste Kate Wright mag dan in de buurt komen van Nico's stemtimbre, toch klinkt ze nog meer vermoeid. Ze glijdt heen over een geheel van repetitieve piano en basnoten, diepe toms, helle simbalen en feedback. Soms is er dezelfde gebroken schoonheid als Tindersticks. Movietone blijft steeds kontemplatief, vaak op de rand van totale apatie. Het is sensitieve Engelse muziek met eenvoud als understatement. De concerten zijn zeldzaam maar memorabel, zoals vorig jaar in Londen samen met Sonic Youth, Tortoise en Yo La Tengo.

Bristol is tevens thuishaven voor Crescent. Alles lijkt erop alsof de kleine wereld van dit industriestadje een onder-

trekkingen à la Albin. Over het jaar 1996 zegt Jones: "1996 Heb ik hermetisch doorgebracht: een homestudio gebouwd, leren timmeren en kortgolfftransistoren uit elkaar gehaald". Wat volgde was het enigszins onbeholpen betitelde 'Electric Sound Constructions' ('97). Volledig verschillend van het gitaargeweld van Crescent's debuut, is dit soloproject van Jones een collage van loops, monumentale jaren-negentig-requiem met desolate orgelklanken. Klaustrofische elektriciteit waarin de verloren profetieën van stervende stemmen worden opgepikt en gevonden woorden te drogen worden gehangen. Over het gehele werkstuk waart de geest rond van een op hol geslagen groove: van Sun Ra over Brian Eno naar Aphex Twin.

Stefan Huber

The Third Eye Foundation, Movietone en Crescent
konsertieren op donderdag 11 december in het Stuc.

(advertentie)

ALBATROS
PARTY ZONE
LEUVEN

BRUSSELSESTRAAT 15 -- 3000 LEUVEN
Nog enkele dagen vrij in 1997

Bel vrijblijvend voor inlichtingen en reservaties op

075/450930

Of kom eens langs in kaffee Weirdo's

Sport Zonder Grenzen

Kijk eens aan. Nog maar net zijn een goed stel Albanese man militaire uit Italië geflikkerd of daar komt Sportraad met haar eigen interpretatie van het Schengenakkoord. Op woensdag 10 december organiseert Spora haar vierde klassieker — na de Sporthappening, de 24-urenloop en de studentenmaraton — genaamd 'Sport zonder Grenzen'. Losjes gebaseerd op het geniale TV-programma 'Spel zonder Grenzen' belooft dat weer een ludieke en sportieve voltrefteer te worden. Een kleine vijftig elftallen zullen elkaar bekampen in een tiental originele proeven rond één thema.

Dit jaar wordt niet minder dan 'Het Leven' de rode draad doorheen het spektakel. In negen spelletjes wordt het leven overlopen van bij de bevruchting en de geboorte over de peuter- en daarmee verwante studententijd tot aan de dood. In het eindspel zal er naar verluidt een bewijs geleverd worden voor het bestaan van het leven na die dood.

Deelnemen doe je in een ploeg van elf die je zelf samenstelt en waarin minstens vier vrouwen opgenomen zijn. Meedoen is gratis, al betaal je wel op voorhand een waarborg van duizend frank. Je kan je inschrijven bij Sportraad, Tervuursevest 101 (op het Sportkot is dat), tel.: 32.91.33. Zorg enkel dat je het overleeft.

Vierhonderdeenveertig miljoen voor Leuven Noord

In elk aktueel debat over de problematiek van sociale uitsluiting komt het drieletterwoord Sif ter sprake. Als antwoord op het probleem van achtergestelde buurten die vaak een aantal problemen kumulieren (werkloosheid, kriminaliteit, gekoncentreerde armoede, geringe leefbaarheid, racisme,...), vormt het Sociaal Impulsfonds een bijkomende subsidiepot met als doel 'de leef- en omgevingskwaliteit van steden en gemeenten te bevorderen'. Een project waar vanuit de Vlaamse overheid veel van verwacht wordt en dat voorzien wordt van een budget van 5,4 miljard frank voor 1997, te vermeerderen met telkens 1 miljard extra voor de volgende twee jaren. Ondanks de mooie intenties heeft het Sif-project zoals elk overheidsproject echter ook zijn schaduwkanten.

Het Sociaal Impulsfonds heeft een wat 'ongelukkige' ontstaansgeschiedenis. Het VFIA (Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden) als direkte voorloper van het Sif, is de spruit van de tipisch Belgische wafelijzerpolitiek. Een schuldherschikking ten voordele van steden en gemeenten bezuiden de taalgrens wordt in 1989 'gekompenseerd' met bijkomend geld voor Vlaanderen, dat 'toch ergens moet in geïnvesteerd worden', bijvoorbeeld in een kansarmoedefonds. In 1991 wordt het opgerichte fonds grondig bijgestuurd en krijgt het de naam Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen. Dit vanuit de vaststelling dat in vele gemeenten de nodige deskundigheid en/of politieke wil ontbreekt om een doeltreffend armoedebeleid te voeren. 1991 is het jaar dat extreem-rechts als een bliksem bij heldere hemel in het politieke huishouden inslaat en deze 'verrassing' uitdrukkelijk gelinkt wordt aan sociale uitsluiting. In 1996 wordt het VFIA omgevormd tot het Sociaal Impulsfonds, weer een andere naam die gepaard gaat met een aantal aanpassingen.

Aanpak

Hilde Rekkers, coördinator van het Sif voor Leuven, spreekt van de volgende belangrijke nieuwigheden: "In tegenstelling tot vroeger toen de aandacht louter was gericht op kansarmoedebestrijding, zijn de doelstellingen nu ruimer geformuleerd. Nu komen ook welzijnsbevordering en verhoging van de leefbaarheid van de achtergestelde buurten aan bod. Ook de filosofie van werken is anders: we hebben met het Sif geprobeerd om tot een geïntegreerde planning te komen; we hebben met het beleidsplan — essentieel om op Sif-subsidies aanspraak te kunnen maken — ruimer kunnen werken dan wat traditioneel onder welzijn wordt verstaan. Vroeger werd er projectmatig en per jaar gewerkt, wat een meer integrale en lange-termijnaanpak niet toeliet. Deze geïntegreerde aanpak is nodig om de verschillende dimensies (huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid) van de sociale uitsluitingsproblematiek te kunnen behandelen. Ook dit is nieuw. Dat lijkt misschien evident maar dat was het dus niet. Ook het budget is vergroot". Een andere nieuwigheid is het konvenantenbeleid dat de Vlaamse Gemeenschap nu voert met de bedoeling de gemeenten te responsabiliseren. Het gaat om resultaatgerichte beleidsvereenkomsten tussen Vlaamse gemeenschap en lokaal bestuur waarbij de vooropgestelde resultaten aan het eind van de periode moeten worden bereikt en de mate van uitbetaling afhangt van het al dan niet bereiken van deze resultaten, hoewel er officieel wel moet worden rekening gehouden met 'verzachtende omstandigheden'.

Toch kan op deze resultaatgerichte aanpak worden aangemerkt dat een wel-

(foto Jimmy Debruyne)

zijnsbeleid niet zomaar in een investering-effektmodel kan worden geduwd. Het is immers niet altijd mogelijk duidelijk het effect van een bepaalde sociale investering na te gaan, laat staan die te meten. Vandaar het gevaar dat de moeilijke 'klanten' eens te meer uit de boot vallen ten voordele van de makkelijke dienstverleners, wat bijzonder effectief is om de statistieken op te smukken. Het is in feite nogal ironisch dat een fonds dat net opgericht is om de mensen die in een samenleving van efficiëntie en concurrentie de boot missen, weer zelf dergelijke efficiëntie-eisen stelt op een terrein waar deze niet echt thuis horen als men echt iedereen wil bereiken.

Plus

Elke gemeente wordt een som geld van het Sociaal Impulsfonds gegarandeerd, afhankelijk van hun score op 10 criteria. Gemeenten die enkel het gewaarborgde deel ontvangen krijgen het etiket 'Sif-gemeente' opgeplakt. Daarnaast spreekt men van 'Sif-gemeenten', die naast het gewaarborgde deel extra geld inkasseren omdat ze hogere scores halen op de gehanteerde criteria, of — minder formeel — omdat de sociale achterstelling zich er groter en akuter voordoet. Leuven heeft de twijfelachtige eer een Sif-gemeente te zijn met als resultaat een 'extraatje' van 164 miljoen frank binnen een totaalbudget van bijna 441 miljoen voor de periode '97-'99. De stad en het OCMW formuleren in het verplichte beleidsplan een aantal strategische doelstellingen die een globale aanpak van achterstelling moeten voorstaan in het gebied ten noorden van de as Tervuursestraat - Brusselsestraat - Grote Markt - Tiensestraat en drie buurten buiten de stadsring. Ten eerste wordt er aan 'wijkontwikkeling' gedaan. Dit betekent

onder meer het streven naar een meer evenwichtige samenstelling van de bevolking (alleenstaanden-gezinnen, jongeren-ouderen, werkenden-werklozen, sociale huurders-gewone huurders) in de achtergestelde buurten van Noord-Leuven. En naar een meer stabiele bevolking. De Leuvense binnenstad wordt vandaag de dag gekenmerkt door een zeer groot aantal verhuisbewegingen (door het grote aantal studentenkoten, huurwoningen) wat de ontwikkeling van een duurzaam sociaal weefsel in de weg staat.

Opleiding

De aantrekkingskracht van de buurt moet — vooral voor gezinnen — worden vergroot door de investering in gezinswoningen, de woonomgeving en buurtgerichte werkingen (onder andere de introductie van een soort van wijkraden en wijkmanagers). Een tweede Sif-hoofdstuk beslaat investeringen in woonkwaliteit zoals de aanpak van verwaarloosde panden, de sanering van een oude industriële site, woonprojecten, groenvoorziening, noodhuisvesting voor daklozen, enzovoort. Verder slaat het hoofdstuk welzijn onder andere op de verdere uitbouw van het integratiecentrum, de uitbreiding en verbetering van de hulpverlening van het OCMW, de verlaging van de drempel van OCMW en partikuliere welzijnsorganisaties. Ook is het de bedoeling kwa onderwijs een preventief onderwijsbeleid te voeren met de bedoeling de slaagkansen van de jonge wijkbewoners te bevorderen door bijvoorbeeld de methodieken van 'schoolopbouwwerk' te hanteren. Ten slotte zijn er een aantal reeds bestaande opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven die worden uitgebreid en ondersteund zoals Velo en Split. Volgend jaar wordt er een te-

werkstellingcentrum opgestart, een 'bedrijf' dat laaggeschoolden begeleidt, tewerkstelt en dat economisch rendabele kleine bedrijfjes moet kunnen opstarten.

Deze aanpak van een veelheid van aspecten die met achterstelling te maken hebben, heeft echter ook een schaduwkant: waar moet immers de grens worden getrokken tussen het zeer brede domein van het Sif — 'de verbetering van de leefbaarheid' — en de domeinen waar de stad normaal al voor moet instaan? De Sif-financiering van bijvoorbeeld een buurtparking laat inderdaad een discussie toe over de relevantie van zo'n ingreep gezien het doel het aanpakken van sociale uitsluiting is. Verder is het gevaar niet denkbeeldig dat de grote financiële aandacht die wordt besteed aan de materiële verbetering van de woonomgeving tot een ongewenste sociale verdringing van de eigenlijke doelgroep leidt. De woonomgeving zou wel eens sterk in waar de kunnen gaan stijgen, met als gevolg dat kansarmen worden verdrongen door meer kapitaalcrachtige burgers. Vanuit de stad argumenteert men dat het bestaande aanbod van sociale woningen ter plekke een dergelijke evolutie niet toelaat.

Participatie

Het meest heikle probleem waar projecten zoals het Sif mee te kampen hebben, is de beoogde participatie van de moeilijk bereikbare doelgroep aan het Sif-beleid. Traditioneel ontberen mensen in een situatie van sociale uitsluiting elke vorm van sociale organisatie en mobilisatie naar het beleid toe, waardoor ze op politiek vlak geen enkel gewicht in de schaal kunnen leggen. Het Sif-dekreet garandeert de participatie van de doelgroep aan het Sif-gebeuren maar hoe dit juist moet worden ingevuld, wordt overgelaten aan het lokale bestuur. Dat laat de deur open voor veel variatie (of willekeur?) daar de gemeentelijke overheid uiteindelijk beslist wie en hoe men zal participeren. Bijkomend probleem is de vertegenwoordiging van de doelgroep op een representatieve manier. Moet dit gebeuren door partikuliere buurtwerkingen die de rol van klankbord van de buurtbewoners kunnen spelen, of door wijkcomités onder leiding van wijkmanagers? Er is alleszins iets bij te zeggen om de buurtwerkingen ertoe bij het beleid te betrekken daar zij van onder uit werken vanuit een relatieve autonomie — relatief omdat ook zij financieel afhankelijk zijn van het lokale bestuur — de taak van konstruktieve kritiek op zich zouden kunnen nemen. De wijkmanagers blijven uiteindelijk altijd 'overheidspersoneel' dat rechtstreeks afhankelijk is van hun politieke overste. In Leuven wordt er gewerkt met sectoriële werkgroepen (onderwijs, welzijn, huisvesting) die adviezen geven aan de stuurgroep, het orgaan dat het hele beleid uittekent, opvolgt en bijstuurt. In de werkgroepen zijn alle plaatselijke-actoren (bewoners en buurtorganisaties) vertegenwoordigd. De stuurgroep bestaat voor twee derden uit vertegenwoordigers van de stad en het OCMW en voor één derde 'privé-actoren'. Konkreet worden de buurtwerkingen (en de doelgroep) in de stuurgroep vertegenwoordigd door het niet-representatieve Riso Vlaams Brabant (Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw) dat geen koepelorganisatie is maar eerder een entiteit die het midden houdt tussen een overheidsinstelling en koepelorganisatie. Dat de dialoog tussen overheid en 'privé' noodzakelijk maar tegelijk ook vaak precair is, blijkt bijvoorbeeld uit de kritiek bij de goedkeuring van het Sif-beleidsplan op de gemeenteraad. Zo zouden de wijkmanagers de bestaande buurtwerkingen eerder bekourderen dan nieuwe impulsen te geven. Een beleid waaraan alle actoren van het veld kunnen participeren is inderdaad geen lachertje.

Hans Neefs

Tobback wordt geen burgemeesteres

wee weken geleden werd in de provincieraad van Vlaams-Brabant een hoogst merkwaardig voorstel ingediend, door gedeputeerde Godelieve Eeckelaers (CVP): in alle dokumenten voor het volgende jaar zouden de verwijzingen naar personen (zowel voornaamwoorden als substantieven) in vrouwelijke vorm gezet worden. Voor alle nieuw aan te maken dokumenten zou er een beurtrol komen: het ene jaar uitsluitend vrouwelijke woorden, het andere jaar mannelijke. De provincieraad stemde na veel tumult het voorstel met grote meerderheid weg.

Wat zou er gebeurd zijn indien het voorstel aangenomen was? Stel even dat er in het 'vrouwelijke jaar' een nieuw dokument over de kotenverhuur zou komen. Ook al bent u dan een struise rugbyspeler van 2.04 meter, u zou als 'huurster' aangesproken worden. En uw kotbaas zou een 'eigenares' worden, ook al is het een kalend ventje met een zehondensnor die de studentes in de billen knijpt. Het klinkt belachelijk, maar

zo zou het wel zijn. Het ergste is nog dat het initiatief de bedoeling had om gelijke kansen voor vrouwen te promoten. Jammer dat men nog altijd niet inziet dat de vrouwenzaak niet gediend is met goedkope stuntjes die in het beste geval op de lachspieren werken maar in de meeste gevallen slechts de wenkbrauwen doen fronsen.

Dat de meeste mensen het vrij normaal vinden dat een vrouw directeur of manager wordt en dat wij het gek vinden om een man als directrice aan te duiden, heeft een taalkundige reden. In het Nederlands hebben we woorden die mannelijke personen aanduiden en woorden die vrouwelijke personen aanduiden. Echter, de mannelijke woorden zijn ook de neutrale. Wanneer men niet specifiek wil aangeven of het om een man of een vrouw gaat, gebruikt men het mannelijke woord. Het vrouwelijke woord dient uitsluitend om een vrouw aan te duiden.

Equalitarisme

Dat kan men leuk vinden of niet maar de taal is nu eenmaal zo. Taal is het voorlopige resultaat van een historische ontwik-

keling en is nu eenmaal wat ze is op een bepaald moment. Taal is iets dat evolueert en zich niet in een keurslijf laat dwingen. En vooral: de taal volgt de maatschappelijke omwentelingen maar gaat ze nooit vooraf. Wil men dus iets doen aan de neutraliteit van de mannelijke woorden en de gemarkeerdheid van de vrouwelijke, dan zal dit moeten gebeuren via maatschappelijke veranderingen en niet omgekeerd. Men kan wel eens spelletjes spelen met taal, maar taal gebruiken als drukkingsmiddel is weinig zinvol.

Uiteraard is het heel goed te begrijpen, zelfs aan te moedigen dat vrouwen (en mannen) ijveren voor gelijke maatschappelijke kansen voor mannen en vrouwen. Maar zoals in het verleden al zo vaak is gebeurd, lijkt ook nu weer het verkeerde pad bewandeld te worden. Waar het toch de bedoeling zou moeten zijn mannen en vrouwen op gelijke voet te krijgen, wordt het onderscheid man-vrouw door het voorstel-Eeckelaers precies benadrukt. Nochtans heeft de vrouwenbeweging er altijd naar gestreefd verschillen weg te werken, niet in de verf te zetten.

Handgeklap

Het beste voorbeeld wordt geleverd door vrouwen die daar in geslaagd zijn. Iemand als mevrouw De Maeght van Aalst zal het niet in haar hoofd halen om zich met 'burgemeesteres' te laten aanspreken. Zij is burgemeester en verschilt in die mate op geen enkel vlak van haar mannelijke collegae. En zo hoort het ook. Hetzelfde geldt voor rektor Witte van de VUB en talloze andere vrouwelijke professoren, managers, directeuren enzovoort. En als zij zich om de één of de andere reden toch willen profileren als vrouw, dan hebben zij daar de taalkundige resources voor — en die hebben de mannen zelfs niet.

Hoe ongelukkig het voorstel ook was, wanneer men er eens ernstig over gedebatteerd had, dan was er nog wel wat uit de bus gekomen. Nu werd het filosofieer aan taalkundigen, feministen of derden overgelaten en ging men in de provincieraad lekker een potje schelden. Sprekers die enkele argumenten eens deftig op een rijtje wilden zetten werden met ergerlijk handgeklap weggehoord. Het scheidde zelfs niet veel of het kwam tot een handgemeen. Zielig en vooral: net wat het voorstel niet beoogde. Maar uiteindelijk primeerde het gezond verstand en werd het voorstel afgewezen met tweënvijftig stemmen tegen zeven, bij acht onthoudingen. Het voorstel om de vertegenwoordiging van vrouwen binnen het provinciaal personeelskader op te trekken, werd wel aangenomen.

Peter Mangelschots

Veto
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel 016/22 44 38, Fax 016/22 01 03

Jaargang 24, Nummer 12
8 december 1997

Ver. uitg.: Bart Eeckhout
Hoofdredektie: Raf Gerits
Redaktiesekretaris: Bart Eeckhout
Redaktie: Benny 'Nastasia' Debruyne, Hans 'Naomi' Declercq, Martijn 'Gina' Graumans, Joost 'Sharq' Helsen
Doka: Dirk 'Lynn' Bernard, Jimmy 'Isabelle' Debruyne, Joost Helsen, Jeroen 'Els' Lissens, Johan 'Julia' Neyens, Ivan 'Ursula' Put, Elena 'Roberto' Schutjes, Maarten 'Sylvia' Timmermans

Medewerkers: Aémout 'Linda' Beke, Tom 'Joyce' Clarysse, Bert 'Sinead' Cornillie, Kristof 'Grace' Daniels, Katrien 'Mauro' Darras, Filip 'Spice' De Keukeleere, Bart 'Kelly' De Schrijver, Ludwig 'Claudia' Deweghe, Ellen 'Jeremy' Gysels, Stefan 'Marlene' Huber, Thierry 'Brigitte' Laenen, Jeroen Lissens, Peter 'Xena' Mangelschots, Véronique 'Eros' Patteeuw, Jörn 'Emma' Peeters, Hans 'Connie' Neefs, Sofie 'Bak' Overstijns, Pascal 'de Boosere' Seynhaeve, Bruno 'Anne Teresa' Van Moer

Layout en vormgeving: Dirk Bernard, Lien 'Kevin' Bielen, Bert Cornillie, Kristof Daniels, Benny Debruyne, Hans Declercq, Filip De Keukeleere, Bart 'Tyra' Eeckhout, Raf 'Jennifer' Gerits, Ellen Gysels, Martijn Graumans, Joost Helsen, Stefan Huber, Jeroen Lissens, Ewoud 'Juliette' Monbaliu, Sofie Overstijns, Rut 'Jiovanotti' Reynaerts, Elena Schutjes, Hans 'Ingrid' Vandenabeele, Eva 'Johnny' Wittoox
DTP: Filip De Keukeleere, Ewoud Monbaliu, Hans Vandenabeele, Eva Wittoox
Spelling: Filip De Keukeleere
Cartoon: Peties 'Mila'

Eindredactie: Bert Cornillie en Jeroen Lissens
Assistentie-eindredactie: Bart Eeckhout
Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be
Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Opplage: 9000 exemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162
Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

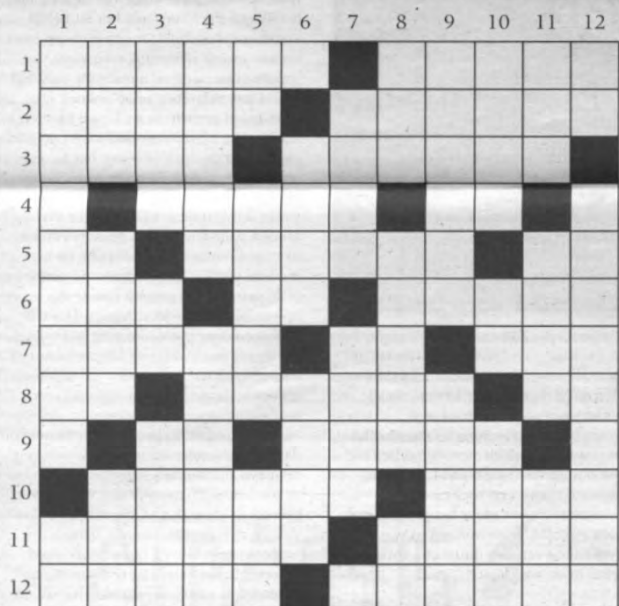
JO MEUWISSEN

Alle verhuur
Video-, klank- en lichtmateriaal
Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR EN CD'S
met of zonder D.J.
KARAOKE (1.500 titels)

016/201.301

kruiswoord

Horizontaal — 1 Meetkundig lichaam — Tuinkruid 2 Draagbalk boven een deuropening — Schilderstuk 3 Zoogdier — Verhoogde stoep 4 Vogel — Pers. vnv. 5 Nikkel — Indoneesisch kledingstuk — Pers. vnv. 6 Vogel — Merkteken — Opbrengst 7 Overschot — Antimoon — Bloeiwijze 8 Mangaan — Vertrouwelijk, strikt persoonlijk — Zangnoot 9 Mutatis mutandis — Hoeveelheid 10 Japans bovenkleed — Ent 11 Aarde — Bekwaamheid 12 Bijzonder groot — Opgewekt.

Vertikaal — 1 Het gebruik van overbodige woorden — Pers. vnv. 2 Dierlijke draden — Land in Azië — Jongensnaam 3 Agendapunt — Reeds — Spaans schilder 4 Tennisster — Elektrisch regeltoestel 5 Zangnoot — Afdeling in een warenhuis — Iep 6 Boom — Deel van het hoofd 7 Balspel — Opslagplaats 8 Mannelijk dier — Edel — Sportterm 9 Donkerblauwe kleur — Stad aan de Seine 10 Persoon zonder deskundigheid — Bevel — Zeestraat tussen Zweden en Denemarken 11 Onderricht — Duitse rivier — Gedicht 12 Lengtemaat — Voortdurend geplaagd.

Door Filip De Keukeleere

15 DE RECTOR
jaar

oude markt 4
3000 leuven

where a stranger becomes a friend

van fifties
tot
seventies,
van
klassiek tot
modern

**Kringloop-
winkel**
Spit, alles
wat je kot
nodig heeft

MEUBELS, KLEDING, FIETSEN, HUISRAAD,...

SPIT
KRINGLOOPCENTRUM

OPENINGSUREN
dinsdag t/m vrijdag 10u-18u
zaterdag 10u-17u

Diestsesteenweg 104, Kessel-Lo
016.26.09.21

zoekertjes

✓ Sinds enige tijd voel ik een zekere vijandigheid vanwege de bibliothecarissen (in de Centrale Bib) jegens mijn persoon. Help!

✓ Geen paniek, blijf rustig, X zal u komen redden.

✓ China-aap

✓ Lieveke, indien de Braziliaanse ontwikkelingsheler het niet ziet zitten, dan is hij ne dikke dommerik en anders... Veel geluk!!! Mosj.

✓ Het personeel van 't Stuc dankt Isabel voor de lekkere pannenkoeken.

✓ Wat(t) is de eenheid van elektriciteit?

✓ Vodka, natuurlijk.

✓ Hoe Lang is een Chinees?(de uitdaging ligt aan de redactie)

✓ Jürgen, je doet me soms denken aan parma-hesp.

✓ Van ajunsoep over broccolisoup tot wortelsoep vanaf nu te verkrijgen op het onthaal van 't Stuc. Vragen naar Annemie L.

✓ Korrektheid: die container kondooms bleek voor Bartje bestemd te zijn (nog steeds M.Thereslastraat 10)

✓ Bedankt Dead en Moos voor 'Accion Mutante' en 'The Day of The Beast', we komen op 16 december zeker naar de lesbische vampierenavond.

✓ Sorry, Lynn. Gij zult den humo moeten kopen.

✓ Ex Oriente Lux heeft nu een geplastificeerde offerblok. Allen daarheen.

✓ Broertje groet zoesje: 'dada'dada.

✓ Gekkejongen@yahoo.com verwacht nog altijd een berichtje van Sara uit Geschiedenis

... Jab another pin in me... Jab it.

✓ We zijn niet in Ieper geraakt, Robin Hood

✓ Barbella of nee, Barbrella of nee, Barballe... ik weet het niet meer, maar ze wou iets zeggen via de zoekertjes, maar wat was dat toch weer, kom het vragen aan het onthaal van 't Stuc.

✓ Clyde, ge moet Bonnie op tijd laten gaan slapen want ze moet 's morgensvroeg opstaan om de trein te halen. 'Moeder'

✓ Bedankt Isha voor 'Lost Highway'

✓ Het Groentenvrijdigsfront, het Tuin-kaboutersbevrijdingsfront en X vragen aan het Stuc dat DJ Postman zijn plaatjes mag komen draaien op maandag 5 januari.

✓ Clyde, ook ik ben terug van even (heel lang) gewegeweest. Bonnie.

✓ Clyde, veel liefs. Bonnie.

✓ Wel Jong, (misschien) Niet Hetero? 'Het Goede Spoor': activiteiten en onthaal voor meisjes en jongens tot 26 j. Info in neutr. gesl. omslag via PB113, 3000 Leuven-3 of tel: 016/20.06.06

✓ Saska en haar Braziliaanse nicht worden op 16 december op de lesbische vampierenavond in API verwacht.

✓ Computer pentium 133 Mhz, 16 MB Ram, harde schrijf 1.2 GB, multimedia, Windows 95, Lotus SmartSuite, McAfee Virusscan, Geheimen van Windows 95, luidsprekers 120 W, Prijs overeen te komen. Tel. na 20u: 016/46 33 31.

✓ An vond Bart te laag. Ze koos voor Ken

✓ An wil jij mijn barbie worden? Ken.

✓ David Shea laat aan D.E.A.D. weten, dat hij eind januari zeer waarschijnlijk naar Leuven terugkomt

✓ Zin in een leuke fuif? Buffalo Tom, Kyuss, dEUS, Hüsker Dü, Moos, Grandaddy en uw grootmoeder zullen aanwezig zijn. U toch

ook? Et pour les femmes la même chose! Woe 17 dec. Zaal Rumba & Co.

✓ Murray Vent, London (niet Oxford of...)

✓ Vergeet de zorgen van gisteren. Denk niet aan de zorgen van morgen. Lach met de zorgen van een ander! Carpe Diem Lievensgenieter

✓ 'Instapdag voor werkkampen in het Zuiden' Wil je ook 3 of 6 weken samen leven en werken in Afrika, Azië of Latijns Amerika? Solidariteit door vrijwilligerswerk. Meer info bij VIA, Draakstraat 37, 2018 Antwerpen, Tel. 03/235.94.19 (ma, di, do) of email: viaju@glo.be

GO COPY **WIE VAN DE DRIE??**

Tiensestraat 118 Tel: 23.70.30	Tiensestraat 88 Tel: 23.70.02	Naamsstraat 115 Tel: 23.70.03
Ma.-Do. 9 - 22u. Vr. 9 - 20u. Zat. 10 - 17u.	Ma.-Vr. 9 - 19u.	Ma.-Vr. 9 - 19u. Zat. 10 - 17u.

aangepaste uren tijdens KJL vakantieperiodes

Motor- en autorijdschool ERASMUS

- Theorie
- Praktijk
 - bromfiets (A3)
 - motorfiets (A1/A2)
 - personenwagen (ook automaat) (B)
 - vrachtwagen (C)
 - autobus (D)
 - trekker met oplijger (CE)
 - eigen oefenterrein
 - Opleiding 17-jarigen
 - Specialist defensief autorijden

(016) 22 24 85
Bondgenotenlaan 123 - LEUVEN
(016) 25 79 62
Diestsesteenweg 56 - KESSEL-LO

agenda & ad valvas DOOR BERT CORNILLIE

DINSDAG

20.00 u **FILM** 'That night in Rio' van Irving Cummings, in Stuczaal, org. Stuc.

20.30 u **TEATER** 'Good good very good' van BAK-truppen, in Vlamingenstraat, org. Stuc.

22.30 u **FILM** 'Carmen Miranda', 'Bananas is my business' van Helena Solberg, in Stuczaal, org. Stuc.

WOENSDAG

13.00 u **KONSERT** 'Ur Kultur, jazzkonsert met K. Defoort Trio en M. Turner, in Schouburgfoyer, toeg. gratis, org. Kulturkommissie.

18.00 u **EETMAAL** Verjaardage Amnesty International, 'Candle light diner' met Amnesty-ijes, in Alma 2, toeg. gratis, org. Amnesty International.

20.00 u **FILM** 'Tarran' van W.S. Van Dyke, in Stuczaal, org. Stuc.

20.30 u **DANS** 'Lair pur' van Bert Van Gorp, in Schouburgfoyer, toeg. 450/350, org. KC Leuven.

20.30 u **FILM** 'Rabid Grannies' Vlaamse griezel film van Emmanuel Kervyn, in Vlaams filmmuseum en -archief, L. Vanderkekenstraat 30, toeg. 50/30/20, org. Vlaams filmmuseum en -archief.

20.30 u **FILM** 'Eksotische B-films met Live muziek' Peter Fol en The Whodads, in Stuczaal, org. Stuc.

24.00 u **FUIF** 'Eksotika-slotfuif' met DJ Peter Fol, in Stucbar, toeg. gratis, org. Stuc.

DONERDAG

20.30 u **FILM** 'El Mumiya' (1969) Egyptische film, in Vlaams filmmuseum en -archief, L. Vanderkekenstraat 30, toeg. 100, org. Vlaams filmmuseum en -archief.

20.30 u **TEATER** 'Gerard de clochard' door Amusementsteater Leuven, kerstkomedie, in Vaart 25, org. Amusementsteater Leuven.

20.30 u **DANS** 'Lair pur' van Bert Van Gorp, in Schouburgfoyer, toeg. 450/350, org. KC Leuven.

VRIJDAG

KONSERT Food Techno Take away: Room 1: Saint Dic (Quality House)/ Room 2: Luke Slater (Crawley, UK, Peacefrog, Nova Mute), in Vaart 29a, org. Food Silo.

19.30 u **FILM** 'Dagen, Maanden, Jaren' van Bie Boeykens, in Stuczaal, org. Stuc.

20.00 u **KONSERT** 'Bralms en Schubert' door Rubio Kwartet & Paul Komen, piano/forte, in schouburgfoyer, toeg. 400, org. KC Leuven.

20.30 u **TEATER** 'Gerard de clochard' door Amusementsteater Leuven, kerstkomedie, in Vaart 25, org. Amusementsteater Leuven.

21.00 u **FILM** 'Het Paradijs' van Rudolf Mestdagh, in Stuczaal, org. Stuc.

22.30 u **FILM** 'Keer uw boot om en bid' van D. Van Den Berge, in Stuczaal, org. Stuc.

24.00 u **FILM** 'L'amant de ma maman' van Patrice Toye, in Stuczaal, org. Stuc.

ZATERDAG

KONSERT Food Deep House Cuisine: Room 1: Dago & Raphael (Drum & Bass) Room 2: Domestic Cappello (Glasgow, Scotland, Sub Club), in Vaart 29a, org. Food Silo.

19.30 u **FILM** 'L'amant de ma maman' van Patrice Toye, in Stuczaal, org. Stuc en Leuven Kort.

20.00 u **TEATER** 'Het witte paard' van het Operettegezelschap Aquila Aarschot, in schouburgfoyer, toeg. 500/400/300/150, org. KC Leuven.

21.00 u **FILM** 'Dagen, Maanden, Jaren' van Bie Boeykens, in Stuczaal, org. Stuc en Leuven Kort. (zie artikel in Veto)

22.30 u **FILM** 'Het Paradijs' van Rudolf Mestdagh, in Stuczaal, org. Stuc en Leuven Kort. (zie artikel in Veto)

24.00 u **FILM** 'Keer uw boot om en bid' van D. Van Den Berge, in Stuczaal, org. Stuc en Leuven Kort. (zie artikel in Veto)

ZONDAG

11.00 u **KONSERT** 'Ons is geborenen een kindekin', Kerstmuziek van 1100 tot 1700 door Vier op 'n Rij, Capilla Flamenca & Ewald Demeyere, klavecimbel, in Kapel Romaanse Poort, toeg. 200, org. KC Leuven.

15.00 u **TEATER** 'lept' van Frank Cools, in Wagehuis, toeg. 450/350, org. Cultureel Centrum Leuven.

18.00 u **TEATER** 'Soap met Tjechof' van Roel Verniers, in Soeterzaal, org. Stuc.

20.00 u **FILM** 'Die Gebrüder Skladonowsky' van Wim Wenders, in Stuczaal, org. Stuc. (zie artikel in Veto)

22.00 u **KONSERT** Jazz op zondag, in Stucbar, toeg. gratis, org. Stuc.

Gui Polspoel presenteert 'Leuven Centraal' in de Muntstraat

"De kommersiële zender laat de broek toch altijd tien centimeter lager zakken"

Uorige week werd TV2 omgedoopt tot Canvas en Ketnet. Terwijl Ketnet op een jong publiek mikt, hoopt Canvas eerder de bewuste kijker te bereiken. Gui Polspoel nam de presentatie van één van de Canvasprogramma's voor zijn rekening. Vanuit een antiekwinkel in de Muntstraat brengt hij elke week 'Leuven Centraal', een praatprogramma over cultuur in de brede zin van het woord.

De nieuwe aanpak werd al met de eerste live-uitzending duidelijk: vlotte gesprekken, korte reportages en elke week een centrale gast. Polspoel interviewde afgelopen dinsdag de zoon en schoondochter van schilder Gustave van de Woestyne, sprak met Geert Van Istendael over zijn nieuwe roman en slaagde erin Freek de Jonge in zijn programma te krijgen. De gesprekken werden afgewisseld met reportages over ongewone kunstenaars. Centrale gast van de eerste 'Leuven Centraal' werd onvermijdelijk Louis Tobback. Presentator Gui Polspoel was tevreden: "misschien zijn we zelfs iets te sterk begonnen"

Veto: *Waarom werk je voor dit programma op lokatie?*

Polspoel: Er waren bij de BRTn eenvoudige studio's meer ter beschikking. Maar ik vond het wel leuk om buitenshuis te werken. Op lokatie werken is technisch gezien geen evidentie, maar het biedt ook voordelen. Het kunstmatige van een studio maakt het moeilijk een intieme sfeer te creëren. Kijk naar het programma van Ben Crabbé (Nieuwe Maandag, nvd.r.). Hij probeert in de studio het gezellige van een huiskamer op te wekken, iets wat wij automatisch hebben. Plus, de grote ramen van de antiekwinkel geven ons een direct contact met het publiek.

Antiek

Veto: *Waarom dan precies deze antiekwinkel?*

Polspoel: Onze eerste keuze was eigenlijk De Ark die nog voor Antwerpen '93 geëindigd heeft. Dat zou schitterend geweest zijn: een praatprogramma vanuit de glazen kooi op het voordek. Na lang zoeken vonden we De Ark terug in Klein-Willebroek.

«Ook het gesprek met Freek de Jonge lag niet voor de hand. Die man is zo sterk, die speelt je zo uit je programma»

Maar omdat de eigenaar afhaakte, hebben we in augustus voor deze antiekwinkel in Leuven gekozen.

Veto: *Je programma heet 'Leuven Centraal'. Staat Leuven ook centraal?*

Polspoel: Centraal slaat eigenlijk op centraliteit in de stad. Met De Ark waren we ook niet in Klein-Willebroek gebleven, maar naar Het Eilandje in Antwerpen Centrum gevaren. Deze beweging naar de kijker toe sluit aan bij wat het programma en Canvas willen doen, namelijk de toegankelijkheid van de culturele programma's vergroten. Dat doe je niet vanop de boerenbuiten of vanuit een cultuurentree. Dat we het programma opnemen in Leuven kan in zekere zin wel een rol spelen. Als ons hier onderwerpen worden aangereikt,

gaan we er ook gebruik van maken. Zo hebben we er over getwijfeld om iets te doen over Ann Veronica Janssens. Ze heeft zopas de Blanlin/Evartprijs, de cultuurprijs van de KU Leuven gekregen voor haar driedimensionele kunst.

Veto: *Nu we het programma voor de eerste keer hebben gezien, valt al meteen de nieuwe aanpak op. In vergelijking met de cultuurprogramma's van TV2 komt Canvas vlotter over. De formule en decor van 'Leuven Centraal' ogen aantrekkelijk. Toch lijken jullie inhoudelijk nog te schipperen tussen oud en nieuw?*

Polspoel: Inderdaad, met het gevaar dat je tussen twee stoelen valt. In de klassieke TV2-cultuurprogramma's zoals Ziggurat, Affiche en Tekens bereikten we 50000 à 60000 kijkers. Maar we raakten niet verder dan het selekte kringetje van gespecialiseerden en gelijkgestemden die enkel program-

de laatste weken veel media-aandacht gekregen. Zijn familie betwijfelde de echtheid van één van de tentoongestelde werken. Leuke rel natuurlijk. Door hen in het programma uit te nodigen, kregen we onmiddellijke toegang tot een breder publiek. Zouden we daarentegen van de Woestyne meer inhoudelijk benaderen, dan kan ik de grafiek van de kijkcijfers op de achterkant van een bierviltje tekenen. Het grote publiek wil niet weten wat en hoe hij schilderde en welke zijn drijfveren waren. Het is en blijft een praatprogramma.

Veto: *Blijf je dan niet rond de pot draaien? Kan je in een praatprogramma de essentie van kunst en cultuur benaderen?*

Polspoel: Als het de bedoeling is dat een deskundige een deskundige ondervraagt, dan neem ik ze dat niet kwalijk, maar dan bedank ik voor de presentatie. Jarenlang

Jonge lag niet voor de hand. Hij durft zijn eigen show op te voeren en dan zit je er als presentator voor aan bij. Die man is zo sterk, die speelt je zo uit je programma. Maar hij was een en al sjarne en wat hij zei was heel mooi.

Vernieuwing

Veto: *We merken duidelijke verschuiving van TV2 naar Canvas. Loopt deze parallel met de vernieuwing van TV1 drie maanden geleden?*

Polspoel: Dat zie ik niet zo. TV1 is vooral op zoek naar veel kijkers. Dat is misschien een eerbare doelstelling maar ik denk dat je dan verkeerd bezig bent. Je wordt toch altijd geklopt door de kommersiële televisie. VTM en VT laten de broek altijd nog tien centimeter lager zakken. De openbare omroep wil wel mee in de tendens van steeds

(foto: Jeroen Janssens)

ma's voor elkaar maken. Op die manier maak je in feite dure programma's voor een klein publiek. Natuurlijk begon men zich daar vragen bij te stellen en heeft men gekozen om de drempel te verlagen, zowel op vormelijk als op inhoudelijk vlak. Maar vernieuwen betekent ook risico's nemen. Als we nu streven naar 150.000 kijkers, is het niet voldoende om er 100.000 bij te winnen: volgens mij haken je 50.000 vroegere kijkers eerst af. Televisie maken is een werk van lange adem en betekent niet op een berekende manier antiprogrammeren. Je kan beter een programma maken, het daar zetten, blijven doordoen en hopen dat het lukt. En vooral heel hard je best blijven doen.

Schoondochter

Veto: *Ben je erg bezig met kijkcijfers?*

Polspoel: Nee, ik ga niet meteen de ochtend na de uitzending de kijkcijfers opvragen.

Veto: *Het eerste item in de uitzending was een weinig opwindend onderwerp. Je sprak met de zoon en schoondochter van de schilder Gustave van de Woestyne. Op het einde interviewde je Freek de Jonge, iemand die nauwer aansluit bij het Canvasimago.*

Polspoel: Van de Woestyne hebben we wel vanuit een aparte hoek benaderd. De overzichtsontstelling van de schilder heeft

heeft men bij TV2 wel deskundigen aangemeten, waardoor cultuurprogramma's te moeilijk en te gespecialiseerd werden. Daar zit men nu een beetje mee. Nu TV2 met Canvas een andere weg is ingeslagen, wordt de positie van die deskundigen problematisch. Een aantal van hen is wel te recykleren. Onze eindredakteur Jacky Claeys was bijvoorbeeld jarenlang een grote naam in 'Kunstzaken'. Ik zit nu aan hem gekoppeld en dat valt perfect mee. Mijn uitgangspunt is een goed verhaal en iemand die het goed kan vertellen en waar dat dan over gaat dat interesseert me niet.

Veto: *Omdat je cultuur zo breed ziet?*

Polspoel: Voor mij is Freek de Jonge even goed cultuur als Geert Van Istendael. Ook de Beatles en de Rolling Stones behoren tot onze cultuur en zijn de roots voor een aantal dingen die nu nog gebeuren.

Veto: *We kennen Gui Polspoel als journalist en voetbalverslaggever. Waar haal je de culturele bagage om 'Leuven Centraal' te presenteren?*

Polspoel: Ik kom niet uit de kunstwereld. In Leuven heb ik ingenieur-architect gestudeerd. Maar ik heb steeds een brede belangstelling gehad voor alles wat er rondom mij gebeurt. Zo lees ik drie à vier uur per dag de kranten, zowel over voetbal en economie als over cultuur en politiek. Boeken lees ik echter zelden. Iemand als Geert Van Istendael interviewen is voor mij geen evidentie. Ook het gesprek met Freek de

slapper en platter, maar behoudt toch nog altijd een zekere schroom. Zo ben je altijd een imitatie en altijd tweede. Eigenlijk moet je dan een andere weg inslaan. Maar mensen zijn al jaren bezig met het opnieuw uitvinden van televisie en ik ken er weinig goede voorbeelden van.

Veto: *Welke rol ziet u dan voor Canvas in het medialandschap, naast de kommersiële zenders?*

Polspoel: Het uitgangspunt bij Canvas is dat we hetzelfde blijven brengen als vroeger, maar op een veel toegankelijker manier. Daarom geloof ik op lange termijn meer in een Canvasproject. Toch blijft het zoeken, tasten en experimenteren. Daar ben ik niet alleen mee bezig. Nic Balthasar doet dat ook met zijn programma 'Dood doet leven'. De toekomst van de openbare omroep in het algemeen zie ik pessimistisch in. Ze zal op langere termijn teruggedrongen worden door kommersiële zenders zoals dat het geval is in Amerika. Daar brengt Public Broadcasting System, vooral met overheids-geld, schitterende televisie, maar tussen de andere zenders hebben ze slechts een toevoegfunctie en bereiken minder dan tien procent van de kijkers. Als openbare omroep moet je datgene brengen wat andere zenders niet tonen. En dat is het eeuwige dilemma: je bent met een massamedium bezig waar je geen massa mee bereikt.

Sofie Overstijns
Véronique Patteeuw